

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Döntés előtt.

Nincs hálátlanabb dolog, mint a mostani zavaros körülmények között üres kombinációkba bocsátkozni. Mi lesz, hogy lesz, ki tudná ezt megmondani a királyi döntés előtt?

De az is igen élesen világosítja meg a helyzetet, ami a királyi audenciát megelőzte és ami ez audencia alatt történt.

A helyzetet legtisztábban Bécsben lehet most látni és onnan vesszük igen jó forrásból a következő cikket:

Mi történt tegnap?

Bécs, január 6.

Budapestén tévedésben vannak, ha azt hiszik, hogy Ő Felségét a magyar viszonyok iránt csak a magyar miniszterek tájékoztatják. Mikor báró Bánffy karácsony előtt első ízben itt járt, Kállay Benjamin közös pénzügyminiszter egyenes megbízást kapott, hogy szerezzen be alapos információkat a magyar helyzetről.

Kállay akkor le akart utazni Budapestre, de abbeli félelmében, hogy ismét közjogi sérelemnek fogják deklarálni az ő miszsióját, Bécsben maradt és néhány budapesti — úgy kormánypartí, mint ellenzéki — bizalmasától kért levélbeli információt, melyet meg is kapott és a mely a kabinet iroda utján illetékes helyre el is jutott.

Ezeknek az információknak az volt a következményük, hogy csütörtökön báró Fejérváry Géza honvédelmi ministert

Bécsbe hívták, mert Ő Felsége — noha gróf Széchenyi Manó itt időzött — Fejérváryval akarta a helyzetet megbeszélni, Széchenyit még nem tartván elég beavatottnak és érettnek, hogy ily komoly helyzetben tanácsot adhasson.

Noha csak Fejérváryt hívták, az itteni politikai körök nagy meglepetésére, vele jöttek Bánffy és Lukács is, mely körülmény kulcsa a Budapesten történetekre vezetendő vissza, de talán arra is, hogy Bánffy nem akarta, hogy fölöle nélküle határozzanak.

Bánffy ezuttal úgy cselekedett, mint a vagyonbukott kereskedő, a ki közvetlenül a csőd megnyitása előtt az üzletet a felesége nevére akarja átíratni. Jött azzal a tudattal, hogy le kell mondania, de azzal a szándékkal, hogy a kabinetjének és pártjának uralmát egyszerű személycserével fentartja. Ezért hozta el Lukács Lászlót, hogy a rendes szokástól eltérőleg, ne őt, a lelépő miniszterelnököt, hanem Lukácsot bizza meg a király egyelőre az ügyek ideiglenes vezetésével, majd a kabinet végleges megalakításával.

Ma reggel jelentkezett Bánffy a kabinetirodában és együttes audienciát kért a négy miniszter számára. Ő Felsége ezt a szokatlan kérelmet úgy oldotta meg, hogy magához rendelte ugyan mind a négy minisztert, de azért először Bánffyt fogadta és csak azután hívták be a többieket, már nem audienciára, hanem tanácskozásra.

Báró Bánffy Dezső Ő Felségének egy írásbeli jelentést adott át, melyben a

helyzetet ismerteti és megokolja, hogy miért akar ő félreállani, de a párt és kabinetjének megmaradását biztosítani.

Noha Ő Felsége már Fejérváry felidézésekor tisztában volt azzal, hogy Bánffyt legközelebb el fogja bocsátani, még sem határozott rögtön, mert össze akarta hasonlítani Bánffy előterjesztését a Kállay által beszerzett információkkal, melyeket Bánffynak is tudomására hozott.

Mit tartalmaz Bánffy előterjesztése, arról nem tudtam meg semmi pozitív adatot és kombinációkba nem bocsátkozom; de azt teljes biztonsággal tudom, hogy a Kállay által beszerzett információk úgy szólnak, hogy Magyarországon a parlamentáris béke és rend teljesen helyreáll, ha

1. Bánffy elmegy.

2. A választási törvényt reformálják, illetőleg behozzák a kuriai bíraskodást.

E két feltétel teljesítése esetén nemcsak az ideiglenes intézkedéseket szavazzák meg néhány nap alatt, hanem az összes 67-es alapon álló pártok megszavazzák a végleges kiegyezést is, sőt a függetlenségi párt is hajlandó volna egy 1903-ig terjedő kiegyezést nagyobb nehézség nélkül megszavazni, még pedig tekintet nélkül arra, hogy mi történik Ausztriában.

Ugy látszik, hogy a dolog ebben az alakban novum volt Bánffy és miniszter-társai előtt, mert a kihallgatás után nemcsak hogy a magyar palotában hosszú tanácsot tartottak, hanem Bánffy igen behatóan konferált Kállayval, hogy tájéko-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCSÁJA.

Harmadik osztályon.

Irtá: Kincs István.

Tiszser megbánta már, hogy harmadikra váltott jegyet. Mert hiszen ki látta, akkor kezdeni el a garast a fogához verni, mikor valaki hódító hadjáratra indul mennyasszony után. A szegény államvasutakon akarja megvenni árát annak a csokornak, mely hivatalosan a küzdelemben az első ágyúszót képviselni. Tessék már most! milyen koldus társaságba keveredett: Két gulyás atyafi, egy bugyros zsidó, no meg egy vénasszony.

Brr . . . a segédtelevényvezető a rekkenő hőség daczára is fázni kezd. No de már megtörtént . . . eszében jut, a hogy kalendárium a hónap elsejénél jóval többet mutat és azután . . . fütty neki ez is oda ér, hová az első osztály. Majd ha Marciányi Agóta a felesége lesz, igen akkor, majd utazik ő első osztályban, utazik annyit, hogy a vonat vezető nyílt pályán is megállítja a vonatot, ha netán valahol jönni látja.

— Ágota! milyen gyönyörű név. A vezetőneve után itélve valami nemesi familiából származhatik. Bizonyosan lesz predikatumuk is. A bolond zsidója, ki azt a jó parthiet számára kifundálta, persze ilyet észre se vesz: ő csak a holdakat vette számításba, melyek Marciányi Miklós özvegyének s annak egyetlen Agótájá-

nak a kenyeret termik. No és azokból vagyon szépecskén. Ha valamennyien, természetesen, paprikát természetesen, akkor hát az egész világ abból főzhetne gulyást s még tubáknak is jutna pár szekérrel a németnek.

Testi szépségét illetőleg nincsen még annyira tisztában. A zsidó azt mondta ugyan, gyönyörűsége az ábrázata. De hát mit ért ahhoz zsidó. Az minden hibát egy egy ezressel szokott letakarni s azután a hasonlata is különös: »olyan szép, hogy a bibliai Sára pesztonka lehetne csak mellette« mit ért alatta? Talán azt a kilenczven esztendő Sárát? No köszönöm szépen.

A vonat indulófélben s az utolsó pillanatban épen fiatal lány szökik még be a kocsiába. Mint a fürgé garella olyan ruganyosan toppan Szergényi Náci elé. Mosolyogni is próbált, a miért annyira sikerült neki ez a stíli. S az a mosoly azon a harmat arczon olyan csábítóan szép vala, hogy Náci nyomban kivette a barázdából: Agota maradt Agotának; elfeledte zsidóstul.

— Milyen herzig! — tört ki Szergényi Náci egészen önkénytelen, miközben a csinos jószág vele szemközt nyugodtan helyet foglalt s próbálta magát kifújni, mert úgy látszik, meglehetősen szaladhatott.

A fiatalember kotorászni kezdett zsebében s rövid vártatva monoklit húzott elő. Félrevonta a szájaszélét, úgy csipette föl azt a szerszámot, hogy vele szép szomszédnőjét tetőtől talpig annál jobban végig mustarálhassa.

Valóságos szakismerettel csinálta a dolgot

s a mint hátát büszkén nekitelve a kocsi falának, félig nyitott szájjal mohó érdeklődést eláruló tettett léhasággal méregette ablakos félszemét, a szép leány nem tehetet róla, el kellett mosolyodnia.

— Milyen herzig! milyen csinos! — tört ki belőle a lelkesedés fél hangon.

— Parancsol? — kérdezte az elegáns hölgy azt híven, hogy neki szól.

— É—én? — tért magához ámulatából Náci — se—semmi . . . az az hogy . . . izé . . . bocsásson Nagysád, azt gondoltam, ha piktor volnék . . .

— No és ha piktor volna?

— És angyalra volna szükségem, akkor egyenesen kegyedhez folyamodnám. S menyői karok megtisztelve érezhetnék magukat, ha váznomon Nagysád representálná őket . . .

— De hát sajnós — vette föl a szót kezes mosolylyal — uraságod úgy látszik nem piktor.

— Igenis, nem: én televényvezető vagyok.

— Kár, végtelenül kár — szólt a hölgy sajnálkozva s a párbeszéd abba maradt.

Szergényi Náci azonban nem hagyta annyiba. Mindenáron valami okosat akart mondani hamarjában, hanem hát a felső emelete nehezen tudott kinyilatkozni. Végezetül azon kezdte:

— Czudar meleg van.

— Az bizony — hagyta rá a szép leány mosolyogva.

— Hanem az még jó, hogy az emberfia

zást szerezzen Kállay forrásai és azok megbízhatósága iránt.

A másik körülmény, mely a döntést késelteti, az, hogy ő Felsége, ha már elfogadja Bánffy lemondását, ugy akarja a válságot megoldani, hogy magát Bánffyt akarja az ideiglenes vezetéssel megbízni és a végleges kabinetalakítás iránt csak Budapesten a magyar politikusok meghallgatása után határozni. A kabinetirodában ugy tudják, hogy arra az esetre, ha ő Felsége azt a meggyőződést szerezne meg magának, hogy a mostani kabinetnek Bánffy nélkül való megtartása mellett a kiegyezés mégis biztosítva volna, akkor nem Lukács Lászlót, hanem báró Fejérváry Gézárt bizná meg a kabinet megalakításával.

Ő Felsége holnapra tervezi elutazását a stájer vadászatokra és miután ma estig a dispoziciókat meg nem változtatták, azt hiszem, hogy a döntés a holnapi napra várható. A mennyiben ő Felsége holnap nem döntene, akkor a helyzet néhány napig változatlan marad, míg ő Felsége a vadászatokról visszajön és lemegy Budapestre, ahol azután a válság gyors megoldást fog nyerni.

*

Budapesti tudósítónk pedig a következőket jelenti a válságról:

Budapest, jan. 7.

Ma délután 3 órakor koronatanács lesz ő felsége elnöklete alatt, akkor fog eldőlni a Bánffy kabinet további sorsa. Ez a hír terjedt el ma a folyosókon s csakhamar a legkülönbözőbb kommentárookra szolgáltató alkalmat. Egyidejűleg azonban arról is tudtak hirt adni és pedig nem az ellenzék táborából, de a *kormány legintimussabb emberei*, hogy a *Bánffy* álláspontja a mai és tegnapi kihallgatások folytán **erősen megrendült**. Nem kevesebbről beszéltek már a legbizgóbb kormánypártiak is, minthogy a **kabinet összes tagjainak távozása be-**

fejezett tény, ő felsége az alternatív propozíciók közül, melyekkel *Bánffy*, *Lukács* és *Fehérváry* miniszterek a korona elé járultak, **egyiket sem fogadta el**. Tehát nem járult hozzá sem a diszidensek által formulázott s Fehérváry miniszter által is kérelmezett azon kompromisszumhoz, hogy az önálló vámterület, mint eventualitás kimondassék, azon esetre, ha még egy rövid határidőn belül a kiegyezés alkotmányos uton létre nem jöhet, sem Bánffy azon ellenjavaslatához, hogy az ellenzék kívánalmait *további merev visszatartásával* ő felsége egyezték bele az országgyűlés újabb *elnapolásába*, esetleg végleges feloszlásába, sőt az *ujjonozás elhalasztásába*. A korona mindezekről **tudni sem akar** s ebből következtetik, hogy a **Bánffy kabinet sorsa meg van pecsételve**. Más oldalról azonban reményeket fűznek *Lukács* miniszter jelenlétéhez a tárgyalásoknál, akiről tudva van, hogy egy harmadik közvetítő álláspontja van, amelynek a Ház nyílt ülésein kifejezést adott. Ez álláspont a Bánffy és a Tiszák által javasolt *osztrák szükség-paragrafus*sal való nyílt és hecsületes megalkuvás, amelynek a történet nagyhangú nyilatkozatok dacára is a pártnak igen sok és tekintélyes hívei vannak s amely alapon a párt újabb rekonstruálására teljes remény van. Mutatja az, hogy a szabadelvű pártban, minden ellenkező híresztelés dacára, *Lukácsot* ugy tekintik, mint a *jövő emberét*, akit szívvel-lélekkel követni hajlandók, mert csak az ő ismert álláspontja érvényesülésétől várják a tartós kibontakozás lehetőségét.

Legújabb hírek szerint a délutáni korona-tanácsot 2 órakor minisztertanács fogja megelőzni, mely megbeszélés tárgyává fogja tenni a király elé terjesztendő propozíciókat.

Referálnunk kell még, bár csak *fennfartással* közölhetjük, hogy *Bánffy* részéről Bécsből a hivatalos könyomatoshoz

oly értelmű értesítés jött volna, mely az *országgyűlés feloszlását küszöbön állónak* jelzi.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 7.

Daczára az izgató válsághíreknek, a mai ülés meglehetősen kevés számú honatya jelenlétében nyílt meg. Az ülés — miután a mai jegyzőkönyv ellen várakozás ellenére nem tetek észrevételt, a múlt ülésen elmaradt névszerinti szavazásokkal kezdődött. Ezek a névszerinti szavazások tudvalevőleg azokra a módosításokra vonatkoznak, melyeket a szerdai ülés jegyzőkönyve ellen nyújtottak be. A tizenkét módosítás közül, melyet akkor benyújtottak, csak négyet tudtak névszerinti szavazással elintézni, a többi nyolcz mára maradt, de jutna belőle még hétfőre is, ha csak addig be nem áll olyan nevezetes fordulat, mely az egész technikai obstrukciót feleslegessé teszi.

A szavazás alatt a képviselők természetesen a folyosón tanyáztak, a hol tehát meglehetősen élénkég uralkodott.

A képviselőház folyosóján természetesen nem folyt másról a beszéd, mint a *kormányválságról*. Abban egyetértéssel jobbról és balról, hogy báró *Bánffy* Bécsbe vitte lemondását. A kormánypártiak csak annyit mondanak, hogy *Bánffy* lemond, de egyebet nem tudnak. Az ellenzékiek azt is tudni vélik, hogy *Bánffy Lukácsot* ajánlotta utódjául és hogy a király ma nem fog dönteni, hanem *Lukácsot* meg fogja bizni a kompromisszum-tárgyalások folytatásával és csak ezek befejezte után fogja a jövő héten *Budapesten* a döntés bekövetkezni.

A félhivatalos könyomatos, mely híven kintart minden kormány mellett, míg az elhocsátás nem jelenik meg a hivatalos lapban, szintén közöl egy kommunikét, melyet saját tudósítónk jelentése szerint báró *Bánffy* mondott tollba az illető szerkesztőnek. Ez a tudósítás, mely az egyetlen életjel, melyet a Bécsben időző miniszterelnök Budapestre adott, így szól:

válogathat a vasuti kocsikban. Második osztályba hát bele nem ülnék most, ha az üzletvezetőség engem fizetne. Ott kérem, tisztára el kellene olvadni. Hanem a másik, hogy nyelmi szempontból választotta a harmadik osztályt?

— En? pénzügyi szempontból választottam — kacagott föl a hölgy.

Náci agyon volt verve, száz forintért se tudott volna egyet lógítani a társalgásnak kátyuba rekedt szekérén. Hanem a másik, hogy észrevette zavarát, könnyed természetességgel sietett segítségére.

— Ugy bizony, a harmadik osztály megtakarítással jár s ha valaki nem születik mindjárt grófnőnek . . .

— Annak kellett volna születnie — heveskedett Náci — igenis, Nagysád, a Gondviselés kegyednél szarvas hibát követett el.

— Gondolja?

— Nem gondolom, hanem tudom . . . Különb mit ezim, gazdagság! Nekem az mind blíktri. Nagysád ezerte különb száz grófnénál — valamennyit egy kupacba rakják bár, azért mégis csak kegyedet irigyelné valamennyi.

— Jól elvetette a sulykot — kacagott a szép leány.

— A tiszta igazságot mondom.

— Na . . .

— Nem hiszi? — tipródott Náci — azt hiszi bókólok? érdekből beszélek? Tudja meg hát mélyen tisztelt Nagysád, hogy én nekem már van mennyaszonyom, szép is gazdag is — de ebben a pillanatban ha becsületszavam

nem tekinteném, minden szerelmem dacára Nagysád lábai elé borulnék.

Szergényi Náci hirtelen mozdulattal mintha meg is akarta volna cselekedni a dolgot, hanem utitársnője önkénytelen kezénél esipte s megakadályozta benne.

— Lovagias viselete tökéletesen meghat — szölt a hölgy még mindig előbbi derült kedélyével — hanem ha őszinteségre őszinteséggel kell válaszolnom, akkor hát tudja meg, nekem is van már vőlegényem.

— Na — van? — hebegte Náci magánkivül — megölöm a gazembert.

— Mit mondott?

— Vagy ugy? . . . igen . . . izé . . . azt mondtam, be végtelen boldog Nagysád választotta.

— S ha csalatkoznék bennem?

— Nagysádban? Oh! kérem, hogy mondhat ilyet! — mondta majdnem rimánkodva Szergényi:

— Pedig aligha ugy nem lesz. Földbirtokoséknak gondol, pedig csak bérlők vagyunk. No azután a sok gyerek, tenger adó, komisz termés és a többi és a többi. Koldus világ van manapság, hiába . . .

— De ki Nagysád kezét fogja birni, az gazdag lesz. Dárius kincsével nem cserélne.

— Ha valamennyi fiatalember oly nemesen gondolkodnék! — ábrándozott el a leány és kaczer tekintettel mélyedt Náci éhes két szemébe, hogy majdnem kísértetbe jött megszegni becsületszavát, melyet ugy sem adott még jövendőbelijének. Hiszen csak nem is ismerte még. Most megy hozzá tisztelegni elősben.

Kiáltják is már az utolsó állomást. Náci hamar czihelődik. De utitársnője is indul.

— Szintén kiszáll? — kérdé a hölgy kissé meglepetve.

— Igenis — volt a válasz. — Baltavárra törekszem.

— Baltavárra? — kiáltott a szép hölgy meglepetve — no ez derék. Hiszen jómagam is oda tartok. Atyám talán küldött elem kocsit is, legalább nem kell gyalog megtennie az utat, ha ugyan elfogadja tőlem.

— Nagysádtól? a méregpoharat is elfogadnám.

— Majd megíassuk.

Leadták jegyüket. Összeakadtak a kocsissal is, ki amolyan penzióba került főfődeles bricskával várta őket. A lovak azonban jobbak voltak. A kocsis mikor meglátta Szergényi Náci, egész naivul kérdezte a leánytól:

— Ez talán az az ur, kiről a zsidó beszélt? A nagyságos asszony otthon azt mondta, ha látjuk hogy leszál, akkor vigyünk húst is haza innen a faluból.

A szép hölgy ajkába harapott s fürkésző tekintettel kísért s elfogult mosolylyal fordult Nácihoz:

— Látom már, meg kell kérdeznem, kit fog szerencsétlenné Baltavárra.

— Marciányiékat — volt a tétova válasz.

— No akkor, Tamás — szölt a leány a kocsisnak — eredj és szerezd meg azt a húst.

— Hogyan! pattant föl ijedten Szergényi Náci.

— Csak ugy, hogy Marciányi Ágota va-

Bécsből távirják a »Budapesti Tudósító«-nak: Az Ő Felsége elnökleite alatt tegnap kezdett miniszteri tanácskozást, a melyen báró Bánffy Dezső, báró Fejérváry Géza, Lukács László és gróf Széchenyi Manó résztvettek, ma szombaton délután 2 órakor Ő Felsége elnökleite alatt folytatták a Hofburgban.

A magyar miniszterek bécsi tartózkodásával kapcsolatba hozott híreket a magyar kabinetben következőképpen személyváltozásról beavatott körökben teljesen *alaptalanak tartják*.

Tehát nem »alaptalan koholmány, nem légből kapott, minden alapot nélkülöző, rosszakaratu híresztelések.« A ki félhivatalosan tud olvasni, ebből is kiolvashatja, hogy a ma délutáni döntés valószínűleg Bánffy kegyelemben való felmentésével, illetőleg lemondásának kegyes elfogadásával fog végződni.

*

A képviselőház folyósóján ma is folytak a kompromisszum-tárgyalások. A két legnevezetesebb csoport volt: gróf Apponyi Albert és Szilágyi Dezső, továbbá az *Andrássyak Kabinji* Gézával, *Kossuth* Ferenczel és *Molnár* Jánossal.

Madarász József megnyitja az ülést és felolvastatja a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Van-e észrevétel a jegyzőkönyv ellen?

A kormány, melynek tagjai közül *Dániel*, *Darányi*, *Erdély* és *Wlassics* vannak jelen, ugyancsak a jobboldal a baloldal felé néz, vajjon hányan állnak fel módosítani? A baloldal azonban nagy meglepetésre hallgat.

Az *elnök* kitézi a névszerinti szavazást a csütörtöki jegyzőkönyvhöz beadott módosításokra. Az első Fáy István módosítása, aki Ház helyett képviselőházat indítványoz.

— Elfogadjuk! — kiáltanak jobbról.

— Nem fogadjuk el! — felel vissza maga Fáy István, a módosító.

Megkezdődik a szavazás és folyik szüntelenül. A baloldali padok üresek, alig lézeng egy-egy alak köztük. Csak a jobboldal szavaz, csupa nem szavazat hangzik, maga Fáy István is nem-mel szavaz.

A szavazás eredménye:

Igennel szavaz 1 (Lakatos Miklós jegyző akinek beem kell lenni).

Nemmel 116.

gyok s ha nem csalódom ön lesz a szerencsés, kit az én kezemmel boldogítani akarnak.

A fiatal ember csaknem lefordult onnan az ülőhelyéről: iziben mintha költözködni kezdett volna belőle a lélek. Hogyan! hát őt olyan rutul becsapták. Szemeivel kereste a lépcsővasat s ha Ágota időközben kezénél nem fogja, szent hogy még leugrik. Hanem a szép leány hoppou fogta s úgy sugta meglehetősen olvadó hangon fülébe:

— No és nem borul le lábaim elé? Most nem köti már becsületszava . . .

— De kérem, itt a bricskában! Hol minden ember látja — szabadkozott Náci.

— Hát kezét sem esőkol szíve választott grófnőjének?

Náci azt gondolta, ördög vigye, arra még elszánja magát. Lehajolt az elébe tartott fehér kacsóhoz, ajkaihoz vonta s illendő czuppanást cselekedett meg rajta.

Ágota pedig időközben folytatta:

— Higgye el, uram, nagyon a fején találta a szegyet, midőn az imént azt mondta, hogy a gazdagság önnek csak bliktri. Tisztára az. Lássa, mi nyílt kártyákkal játszunk. Nekem van szerető szivem, önnek hivatala — épen összeillünk. Ön keres, én spórolok s ugyanoda érünk, hová a grófok az életben — csak harmadik osztályon utazunk

Szergényi Náci keseredett alázattal adta meg magát. Szétfoszlottak álmái . . . Hiába! az élet vasutján is kemény fából készítik a harmadik osztály padjait s azokon nehezebben sikerül az ábrándozás mint az első osztály puha párnái közt.

Másodikul *Blaskovics* Ferencz módosítását veszik elő, mely sze int az elnök az ülést nem *bezárja*, hanem *berekeszti*.

— Elfogadjuk egyhangulag! — szólnak jobbról.

A baloldal azonban szavazást követel. Az ellenzék ismét tartózkodik a szavazástól s mikor Polonyi nevét olvassák, az, bár jelen van, nem szavaz.

— A ki jelen van, köteles szavazni, — szól az elnök.

Polonyi erre igennel szavaz.

A szavazás eredménye: Igen: 4. Nem 120. A harmadik indítvány *Kubik* Bélácé, hogy a jegyzőkönyvet ülés előtt tegyék közszemlére. Igen 5, nem 120.

Madarász elnök indítványozza, hogy állapítsák meg a hétfői napirendet, mikor is a mai ülés jegyzőkönyvének felolvasása után folytatták a szavazásokat. Most következik a tegnapielőtti és mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése.

Polonyi helyteleníti, hogy az elnök a mai ülés jegyzőkönyvét, mely ellen kifogást nem emeltek, nem hitelesítette.

Elnök: Nem akartam az utóbbi jegyzőkönyvet hamarabb hitelesíteni, mint a mai jegyzőkönyvet.

Ezután *Holló* javaslatára szavaztak.

Kevés a rendőr.

Aligha találunk még egy várost az országban, a melynek belterülete annyira szétszórta lenne mint Nagyvárad városa.

Várad-Velence végétől a Rét széléig vagy a külváros legnyugatibb részéig óriási az út.

Csak természetes következménye ennek az, hogy igen drága a kövezése, világítása és a rendészete.

Most csak ez utóbbiról, a rend fenntartásáról akarunk egyetmást elmondani. Ez idő szerint 81 rendőr van a város szolgálatában.

De ennek alig kétharmada teljesít tisztán rendőri szolgálatot. Jó részük el van vonva más teendőkre. Van egy kulcsos, 1 a főispán küldöncze, 1 a főkapitány ajtónállója, 1 van a vágóhídon, 1 a katonaiügyosztálynál, 1 az orvosi hivatalban, 2 őrzi a városi pénztárt; azonkívül egész sereg rendőr teljesíti reggeltől estig a kézbesítéseket.

És ezek az egész nap kihasznált emberek állnak ki este, hogy őrizzék a város polgárainak nyugalmát, biztonságát. Szóval ezek az emberek naponta 15—19 órát szolgálnak, hidegben, melegben egyaránt.

A fizetésük pedig éppen nem áll arányban a terhes szolgálattal. A rendőrök többsége havi 20 frtból »él«; de még ebből is levonnak 1 frt 40 krt. A kik már megkapták az ezüst szalagot, ezeknek már uras a fizetésük: 25 frt egy hónapban. Lehet-e ilyen összegből megélni s családot fenntartani? Lehet-e szigorúan megkövetelni, hogy fontos szolgálatát részrehajlatlanul teljesítse s ne fogadjon el valakitől ajándékot.

Nem kevésbé figyelemre méltó az a beosztás, a mely szerint az éjjeli szolgálatot teljesítik.

Egy emberre némely helyen egy feltűzött tecca jut őrizetre. Vagy nem nevetséges-e az, hogy pl. Kálvária-utca, Staroveczky-utcának a koronától a közkörházig terjedő része és végül Hidegser-utca, tehát egymástól távol eső hosszú utcákra egyetlen rendőr ügyel fel.

Mit tesz ez a szegény ember, pl. ha Kálvária-utczán menve, segély kiáltást, lövést, vagy más olyan dolgot hall Hidegser-utczáról, a melynél a gyors beavatkozás a fő dolog. Mire a tett helyére ér, már ütheti bottal az illető nyomát.

És az egész városban majdnem minden őrszem területe így van beosztva. Korántsem annak a hibájánál rójjuk fel ezt, a ki a be-

osztást végezte, mert a mostani létszámmal másként képtelen bárki az őrség beosztását keresztülvinni.

Most felszínre került a rendőrség szaporításának a kérdése.

A közbiztonságról havonta kiadott jelentés szerint Nagyváradon a közbiztonság igen jó; nagyobb büneset csak ritkán fordul elő, kisebb azonban elég gyakori. Hát ezt mi nem egészen a rendőrség javára írjuk, mert bizony a mostani rendszer és létszám mellett, bejelentési hivatal nélkül csak azért jó a közbiztonságunk, mert kevés a gazember Nagyváradon.

Bármennyire csekélynek tartjuk azonban a rendőrök mostani fizetéseét, a város pénzügyi viszonyainak kényszerítő hatása alatt, alig hisszük, hogy a rendőrök fizetését ez idő szerint emelheti a város. Azonban a létszámszaporítás elengedhetlen és elodázhatlan, a mely elől alig lehet már tovább kitérni.

Az Erzsébet bölcsőde-egylet közgyűlése.

Az »Erzsébet bölcsőde-egylet« f. hó 6-án dr. *Molnár* Imre alelnök elnökleite alatt közgyűlést tartott, melyben résztvettek: *Andrássy* János, dr. *Bozóky* Ajajosné, *Des Echerolles* Kruspér Károly, *Des Echerolles* Krusper Sándorné, *Felser* Antal, *Géczi* Lajosné, dr. *Grósz* Albertné, özv. *Grunwald* Henrikné, dr. *Hoványi* Géza, *Jablonszky* Emil, dr. *Kornstein* Lajos, *Schlauch* Jozefin, *Tóth* Márton, dr. *Vucskics* Gyula és *Böszörményi* Géza egyesületi titkár.

Dr. *Molnár* Imre alelnök jelentése az egylet intézeteinek állapotáról, valamint további előterjesztései egy-egy hervadhatlan babérlevelet képeztek azon koszorúhoz, melylyel a közgyűlés gyengélkedése miatt távollevő elnöke dr. *Nógrád* János felsz. küspök nagyprépost érdemeit méltatta, ki mint szt. Vinczenek méltó követője városunkban gondviselészertü működést fejt ki a nyomor enyhítése s a kisdedek és árvák gondoztatása körül. Hogy apostoli és jótékony buzgalmának hány ezer gyermeket sikerült megmentenie s az életnek megtartania, hány család apát és anyát képessé tennie a kenyérkeresetre, ki tudná azt megmondani! De elismeréssel adózott a közgyűlés dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspökünknek is, ki hathatos közbenjárásával és tetemes anyagi áldozattal járul az egyesület felvirágoztatásához. Elismerés illeti özv. báró *Gerliczy* Felixné, az *Des Echerolles* Krusper családot, *Schlauch* Jozefint, *Kubics* Katalint, a *nagyvárad* takarékpénztárt, *Felser* Antalt, dr. *Kornstein* Lajost és a *Hoványi* testvéreket is, kik tetemes anyagi áldozattal igyekeztek a szegény sorsu kisdedek ügyét felkarolni; végül a legnagyobb hála és elismeréssel emlékezett meg a közgyűlés az egyesület intézeteinek vezetői az irgalmas nénekről, kik a keresztény irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásában megható önfeláldozással, példátlan buzgalommal járnak el, kiket ott találunk a pestises betegek oldalánál, ott találunk a népnevelésnél s a kisdedek gondozásánál, mint nemző angyalokat, kik nem kérnek és nem várnak jutalmat az emberekből; kik mindent Krisztusért tesznek s kiknek egyedüli jutalmuk felebarátjaik iránti önként elvállalt kötelességük hű teljesítése.

A mi az egyesület múlt évi tevékenységét illeti, az elnöki előterjesztésből kitűnt, miszerint az *ujvárosi* intézetben, a bölcsődében naponként 20—21 kisedd lett ápolva s élelemmel ellátva teljesen ingyen, s a szülőknek lehetővé volt téve kenyerüket keresni s napifoglalkozásukat elvégezni, mivel azon boldog tudatban lehettek, hogy gyermekeik kora reggeltől estig az intézetben miben sem szenvedtek hiányt. Ez évre a bölcsődében e helyt, leszámítva a járványos betegségek miatti egy havi szünetet, átlag 7000 gyermeknap esik.

Ugyancsak Ujvárosban az óvodát a téli időszakban naponként 100—150, a nyári időszakban pedig 150—180 gyermek látogatta, mely körülmény arra indította a bibornok püspökünket, hogy ugy a bölcsődét mint az óvodát tetemes költséggel kibővítette, s nagyszámú gyermekek elhelyezésére alkalmassá tette.

Ez intézetben Schlauch Josefín és Kubicsk Katalin urnők 2 ágyalaprányt létesítettek, s özv. báró Gerliczy Felixné egy egész kosár ruhát adományozott; újra pedig a karácsonyi ünnepek alkalmával 40 gyermek kapott meleg ruhát és 20 gyermek cipőt.

A *Szt.-Vincze* intézetben ugy a bölcsődét, mint az óvodát dr. *Nogáll* János elnök újabb szomszédos telek vásárlása folytán akként bővítette ki, hogy ott most 2—2 tágas terem áll rendelkezésre. Itt a bölcsődében naponként 20—25 gyermeket ápoltak, mi egy évben 7500 gyermeknapnak felel meg, az óvodába járt naponként átlag 170 gyermek, s ez 45.000 gyermeknapot tesz ki. A karácsonyi ünnepek alatt ugyanitt 35 gyermeket láttak el ruhával.

A *várad-velencei* intézet bölcsődéjében naponként átlag 10 gyermek talált elhelyezést, az óvodában pedig 60—70 gyermek; hol a karácsonyi ünnepély alkalmával 28 óvodás és 11 bölcsődés gyermek kapott ruhaneműket.

Ez intézet jöltevői a bíbornok-püspök és özv. b. Gerliczy Felixnének köszönheti, hogy nemcsak a bölcsődébéli gyermekek vannak ingyen minden szükségességgel ellátva, hanem ezenkívül 12—15 óvodás gyermek is kap naponta étellemezést.

Hogy a *szt. Vincze* intézetben elölkünk jóvoltából hány óvodai iskolás gyermek kap naponként étellemezést, ki tudná azt megmondani! Az irgalmas nének ezt számon tartani képtelenek.

A pénztári jelentés is örvedetes adatokat szolgáltat. Az egyesület vagyona 34,334 frt 84 krt tüntet ki; a tőke kamataiból, tagdíjakból s jótékony adományokból az olaszú intézetre 820 frt lett fordítva, a várad-velenceire pedig 370 frt s pénztári maradványul 802 frt 16 kr mutatkozik. Az újavárosi intézetről nem szólunk, mert ez intézet az egyesülettől végkielégítési összeget nyert. Hogy mikép lehetséges oly csekély összegekből a bölcsődéket és óvodákat fentartani, annak magyarázata a keresztény szeretet hatalmában rejlik, mely kicsiből nagyokat képes alkotni.

Legfontosabb mozzanata volt azonban az alelnök azon előterjesztésének, hogy a *Csillagváros* tervezett bölcsődét még ez év folyamán fel fogják állítani. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a nagyváradi l. sz. *káptalan* ügybuzgó elnökünk közbenjárása folytán a kommandáns réten a bölcsöde céljára egy telket adományozott. Elnök késznek nyilatkozott a telekre saját költségén egy épületet emeltetni, melyben az épületen kívül volnának munkahelyiségek iskolát végzett szegény leányok részére, hol kézi munkában nyernének oktatást s az általok kiállított munkálatok értékesítéséből tisztességes megélhetés biztosíthatnék. Ezenkívül volna itt egy helyiség két *betegápolónő* irgalmas nővér részére is, kik a szegény beteget részesítenék gondozásban s anyagi segélyezésben.

Elképzelhetni, mily lelkesedéssel fogadta a közgyűlés ezen előterjesztést! Hiszen jól tudjuk azt, hogy mily sok szegény család lakik Csillagvárosban, s mily üdvös hatása lesz itt a jövőben az új intézetnek a szegényebb néposztály anyagi és erkölcsi életére.

Hogy ezen szép terv mielőbb megvalósíthatassék, a közgyűlés egy *építési bizottságot* nevezett ki dr. *Molnár* Imre elnöke alatt, melynek tagjaivá beválasztotta *Fetszer* Antalt, dr. *Hoványi* Gézát, *Jablonszky* Emilt, dr. *Kornstein* Lajost és *Böszörményi* Gézát.

A közgyűlés végül hálával fogadta *Schlauch* Jozefín urnő azon ajánlatát, hogy ez újabb intézet költségeire 100 forintot adományoz.

Előfizetési felhívás.

Ez új évben pályafutásának **ötödik** esztendejébe lépett a „*Tiszántul*“.

Nem nagy idő, de annyit mindenesetre jelent, hogy lapunk ez idő alatt meggyökerezett, megizmosodott, a közönség támogatása szavának súlyt, tekintélyt

szerezett s nem csekély befolyást a társadalom minden rétegében.

Es ezt főleg független, pártoktól, érdekköröktől és klikkektől nem befolyásolt politikájának és annak a magatartásának köszönheti lapunk, hogy személyeskedést nem űzve, szenzációt nem hajhászva, senkit nem sértve iparkodik szolgálni minden téren az ország, a város igazi javát s előmozdítani a társadalom s a polgárság igazi érdekeit.

Ez lesz vezérelvünk a jövőben is. A politikai kérdésekben függetlenül mondjuk ki őszinte véleményünket, melynek iránya a magyar haza boldogulása és szent hitünk igazainak védelme szab.

A társadalmi béke megóvására törekedni mindenkor egyik legnemesebb feladatunk lesz.

Városi ügyekben a város és a polgárok javainak előmozdítására szenteljük munkálkodásunkat.

Közgazdasági ügyekben az agrár-irány híveinek valljuk magunkat. A kisgazdák, iparosok és munkások jogaiért, érdekeiért készségesen szállunk sikkra.

Fővárosi tudósításunk úgy van szervezve, hogy bármely vidéki lappal bátran kiállja a versenyt. Országgyűlési rovatunk bő és tárgyilagos.

Szépirodalmi rovatunkban kiváló gondot fordítunk arra, hogy a jóízű és erkölcs ápolója legyen.

Ajándékokat nem ígérhetünk előfizetőinknek, de ígérünk jó, tartalmas lapot.

Mutatószámokat készségesen küldünk előfizetni akaró olvasóinknak.

Lapunk egyik legolcsóbb vidéki politikai napilap.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhív.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint.	Negyed évre 3 forint.
---------------------	-----------------------

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Egy néhány szó a nagyváradi kir. büntető törvényszékről.

A nagyváradi kir. törvényszék s jelesül annak büntető osztálya az igazságszolgáltatás igen fontos organuma és éppen ezért és azért, mert a jogkeresők minden év végén és elején nagyfokú érdeklődéssel nézik a már teljesített munkásságát és kíváncsian néznek előre működésének, nem lesz érdektelen ha a múlt 1898 évi működését röviden, de alaposan itt a nyilvánosság előtt ismertetjük.

A jó büntető igazságszolgáltatás egyik alap s elengedhetlen kelléke a *gyorsaság* (természetesen nem az alaposág rovására.) Hogy a nagyváradi kir. büntető törvényszék ezen kívánalomnak a múltban egyáltalában nem tett eleget, az köztudomású dolog, azonban fátyolt még sem vethetünk reá, mert hiszen a múltak ismerete nélkül a jelenlegi állapotot kellően nem bírálhatjuk meg, nem méltányolhatjuk.

Részletezzük csak kissé a dolog rendjét.

A nagy lassan befejezett vizsgálat eredményét a kir. ügyészség (dicséretére legyen mondva) amily gyorsan csak lehetett, ellátta indítványával, (vád, megszüntetési, vagy félretételi indítvány) s betérjesztetvén az összes iratok a törvényszékhez következett volna a kir. ügyészi indítvány feletti határozat hozatala, — azonban itt aztán megakadt a bünper, mert vádhatározat, vagy megszüntető végzés rendszerint — (az ellenkező csak ritkán s nagy zaklatásra történt) csak 4—6 hónap múlva hozatott. (Kivéve természetesen a foglyos ügyeket). Itt megint egy nagy pauza állott be, ugyanis a jogerős vádhatározattal befejezett bünperek végtagyalásra leendő kitűzésre ismét elvártak 3—4 hónapig. Denique attól az időponttól számítva, hogy a kir. ügyészség érdemleges indítványával elkészült, — a vádlott csak 8—9 hónap múlva került bírái elé.

No sok . . . sok idő múltán végre tárgyalás tartatott s ítélet is hozatott, azonban megint az a bosszantó nagy pauza állott be, mert hónapokig is elállottak a perek az előadónál, míg azokban az ítéletet fel tette, pedig nem volt meg a bíránál hiány sem tehetség, sem szorgalom dolgában.

Hogy mi volt ezen állapotoknak az oka, azt nem fejtegetjük; az ezikkünk keretén való czikk. Menjünk tovább!

A múltban az volt a dolog rendje (illetve rendtelensége) hogy a bírák nem a hét előre meghatározott valamely napján referáltak, hanem 2—3 hónapban egyszer, amikor egy-egy bíró 100—150 referálni való ügydarabbal állott elő, már pedig ez az alaposág rovására történt feltétlenül, mert így aztán olyan sok ügyet a bíró nem tarthatott meg a referáláskor memoriájában s így az ügyeket nem referálta csak lemorzsolta.

Ez is egyik hiba volt a sok közül, ami szintén bénítólag hatott az egészséges munkarendre.

De talán elég már a múlt emlékeiből! Mondjuk ki magyaráz, hogy ezen említett és más administratív fogatkozások állottak utjában annak, hogy a köteleesség tudó, szerfelett szorgalmas, a forgalomhoz nem is igen elégszámú bírói kar — nem fejthetett ki olyan tevékenységet, amelylyel egy a magas igazságügyi kormány, mint a jogkeresők s az ügyvédek megelégedhettek volna.

Abból az alkalomból, hogy az újévi hivatalos beszédjében *Ritók* Zsigmond a Kir. Itélőtábla kitűnő elnöke, a híres és veterán universális jogász a helybeli kir. törvényszék (s különösen a büntető törvényszék) munkássága felett a legteljesebb megegyedését nyilvánította (és ez nagy szó, mert a legilletékesebb helyről jött!) térjünk át a kir. büntető törvényszék 1898 évi munkásságára.

A múlt évben nagy volt a haladás, nagy az eredmény. Pedig a bírák száma csak egygyel szaporodott. Ítélet kétszázal több hozatott, mint az az előtti években, a restantiák csaknem teljesen lepadtak, a bírák hetenként 1-szer, 2-szer és pedig előre meghatározott napon referáltak . . . stb.

Mi okozta ezen nagy javulást? A rendszer, a helyes vezetés! Az igazságot, a megdönthetetlen igazságot mondjuk akkor, midőn konstatáljuk, hogy rend,

helyesebben valódi szaksterü, áldásos vezetés és gyümölcsöző munkásság azóta van a helybeli kir. törvényszéknél, mióta az elnöki széken dr. Tassy Pál ül.

Az elért nagy eredmény legnagyobb részét az ő érdeme. Ő ugyanis a mellett, hogy végzi a terhes és nagy figyelmet igénylő adminisztrációt, a végtárgyalásokon az egyik tanácsnak állandó elnöke volt, havonta 4-szer, 5-ször elnökölt, a polgári és büntető zárt ülésekben hetenként 4-szer, 5-ször. Röviden szólva, ugy dolgozott, mint akármelyik közkatona s így, míg egyrészt kitarló munkásságával és szorgalmával a jóra egyre buzdított, másrészt egy végtárgyalási elnököt teljesen pótolta.

A bírák számát a büntető osztálynál egygyel, most utóbb kettővel megszorította, a végtárgyalások számát október hónaptól felémelte (október óta egy héten 5 és 6 napon volt végtárgyalás) az ügydarabok kiosztásánál az egyes bírák munkaerejére, elfoglaltságára figyelemmel volt, a hiányoknak maga személyesen nézett utána s az orvoslással nem késett. Egyszóval rendszerrel vitte a vezetés munkáját. Munkájában benne volt az ügyszeretet.

Hogy pedig a végtárgyalást milyen szakavatottsággal vezeti, arról legjobban tanuskodik az a körülmény, hogy az ügyvédek egyhangulag a legnagyobb elismeréssel, dicsérettel nyilatkoznak ezen működéséről, mar pedig aki *Millye* Gyula és *Nagy* József régi és kiváló végtárgyalási elnökök mellett is oly jelesül elnökölt a végtárgyalásokon, mint ő — annak a jelesnek jelesnek kell lenni!

Január 9-től kezdve hetenként 7 végtárgyalás fog tartatni s így áprilisban a büntető törvényszék a legteljesebb currentiában lesz. Adja Isten, hogy ugy legyen, így aztán a nagyváradi kir. büntető törvényszék nem soká a minta törvényszékek közé fog tartozni.

Végül álljon itt izelítől egy kis statistika.

Az 1898-ik évben érkezett 24654 ügydarab (büntető) 4 illetve október óta 5 bíró részére. 1897-ik évről maradt hátralék 285 ügydarab. — Elintézetlen maradt összesen 124 drb. — Hozatott 724 ítélet. Ebből esett Fassie Pál bíróra 156, Dr. Sirnay Gyula bíróra 165, Gram Sándor bíróra 147, Kiss Rezső albiróra 187, Dr. Nagy Dezső albiróra 69 ítélet.

Fassie Pál, Dr. Szinay Gyula és Gram Sándor ezenkívül még 286—300 járásbírósgáttól felebezett ügyeket intéztek el.

Ez az 1898. évi kir. büntető törvényszéki statistika dióhéjban.

A polgári kir. törvényszékről majd legközelebb.

... Veritas.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 8. Kiskereskedők társulatának ülése d. u. 3 órakor
Február 29. A kath. kör évi közgyűlése d. u. 4 órakor.

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a vallásalapítványi kir. ügyigazgatósághoz dr. *Bozóky* Kálmán ügyvédet alügyészszé nevezte ki. A derék fiatal ügyvédnek szép elismeréséhez őszintén gratulálunk, bár városunkból való távozását sajnálni fogja társalmunk.

* **Ebéd a kir. törvényszéki elnöknel.** F. hó 6-án délben egy órakor nagy ebédet adott dr. *Tassy* Pál, a kir. tvszék kitűnő elnöke. Jelen voltak: Gyalóky Lajos nyug. tvszéki elnök, Jelenesik István kir. ítélőtáblai bíró, Mihályházy Kálmán, dr. Móré Pál, Kurovsky Ferencz, Geleta Géza, Fassie Pál, Kiss András kir. törvényszéki bírák, Velyaczk Gyula, kir. járásbíró, h. táblabíró, dr. Barta J. aljársbíró, Ponorán Lukács irodaigazgató, Vajnovszky Vincze, Feszt Géza, Papp Dezső aljegyzők stb. A házigazda és kedves neje továbbá bájos leánya Dalma kisasszony lekötözött szivességgel s valódi magyar vendégszeretettel fogadták a vendégeket. A kedélyes és fesztelen ebéd 5

órákor ért véget. Ma délben a büntető törvényszéki bírák, albírák és jegyzők részére szintén ebédet ad a kir. törvényszék elnöke.

* **Ülések a városházán.** Kedden, január 10-én Nagyvárad város állandó választmánya ülést tart a városházán s ez alkalommal készítik elő az e havi közgyűlés elé kerülő ügyeket. — Hétfőn, január 9-én délelőtt 9 órakor a polgármester elnöke alatt *Nyiry* György, *Száhländer* Károly és *Istvánffy* Istvánból álló bizottság ülést tart s összeállítja az új esküdtzéki eljárásról az esküdtek névsorát.

* **Ismét a nagypiacz-téri színház.** A Bazar-szoros kibővítése céljából szükséges kisajátítás kérdése a jövő esztendői közgyűlésen elintézés alá kerül. Mivel ez a kérdés szorosan kapcsolatos a színház építésének ügyével, a nagypiacz-téri színház hívei mozgalmat indítottak, hogy ha sikerre vezetne a kérdésnek ismét a nagypiaczra terelése. Számok csoportosításával igyekeznek kimutatni, hogy a kisajátítás olyan óriási terheket ró a városra, hogy azt csak magas közköltő emeléssel lehet elviselni. Indítványt terjesztenek be a közgyűlés elé, hogy a kisajátítás ügyét ejtse el a törvényhatóság.

* **Sub auspiciis promotio a theologiai karon.** A budapesti egyetem theologiai facultásán most lesz az első promotio sub auspiciis Regis. Ő Felsője decz. 29-én írta alá Bécsben az engedélyt, hogy *Zubriczky* Alfréd esztergom-tólmegyei áldozópap középiskolai hittanár Budapesten, kitűnő középiskolai tanulás és a hittudományokból fényes sikerrel tett szigorlatok alapján, a sub auspiciis regis történeti doktorrá avatással járó kitüntetésekben részesüljön.

* **Milán király Magaslakon.** *Milán*, volt szerb király Budapestről péntek este érkezett a gyorsvonattal főiri társaság kíséretében Nagyváradra. A társaság a kereskedelmi miniszter szalonkocsijában utazott. *Milán* királylyal utaztak *Zichy* Jenő, *Odön*, *Rafael* grófok, *Hersenstein* gróf, *Rolthenthal* Henrik báró, *Elek* Gusztáv ezredes, *Meszlényi* Lajos és *Telegdi* József országgyűlési képviselők. Az élesdi vasutállomáson hosszú kocsisor várakozott a vendégekre s félóra alatt *Zichy* Jenő gróf magyar stílyű, pompás vadászkastélyába érkeztek Magaslakra. A vadászatok, melyeket *Zichy* Jenő gróf királyi vendége tiszteletére ad, csak néhány napig fognak tartani, mivel *Milán* király kedden Nis-be utazik vissza. Résztvesznek a vadászatokon Bihar megye előkelőségei közül többen, köztük: *Lovassy* Ferencz, *Juricskay* Dezső, *Zoltán* és *Vid*, *Beöthy* Atilla stb.

* **Hála és köszönet.** Egy köszönetnyilvánítást vetünk, amely szerint M. K. halás köszönetet mond *Fetscher* Antal kanonok urnak, mert elhagyatott szegénységben csakis úgy tudta bevégezni tanulmányait, hogy a táppénzt és vizsgálati díjat nevezett kanonok ur volt kegyes részére adományozai. Ezen kegyes jótéteményért a felségített ifju ezuton is szívből jövő mély halás köszönetet mond.

* **Hegyesi Péter temetése** Város és megyeszerte általános a részvét a *Hegyesi* Péter tisztelhetes szerencsétlen halála folytán mérhetlenül sujtott *Hegyesi* család iránt s társalmunk legelőkelőbbjei fejezték ki őszinte részvétüket a mélyen sujtott atyánál. — A szerencsétlen véget ért ifju temetése, mint nekünk távirják, tegnap délután ment végbe Eszéken, az ottani csapatkórházban. A koporsón a gyászoló család és az ezred tisztikarának koszorúja volt elhelyezve. Az egész tisztikar s egy csapat honvéd diszben vett részt a temetésen. A koporsót a fájdalomtól megtörve követte az elhunyt bátyja: *Hegyesi* Pál joghallgató A város intelligens közönségéből is sokan voltak jelen a temetésen.

* **Kérelem és figyelmeztetés.** Azt elaggot iparosok alapjára folyó hó 15-én a Fekete Sas szálloda nagytermében tartandó tánczestélyre több jóakaró pártolónktól posta utalványon küldettek be a felülfizetések. Tisztelettel kérjük a további pártolónkat miként a felülfizetések Olaszki főteza Voszka Ferencz cipész és Sziládky Ernő és társa szabó üzletében köszönettel átvételnek és hirtalpig nyugtáztatni fognak. A jótékonyági bizottság nevében Nagyváradon 1899 január 8. Bertsey György bizottsági elnök, Jankovich János bizottsági jegyző.

* **Humor az ex-lex idején.** Egy több tagból álló vadásztársaság sikerült vadászat után zsákmánnyal jól meg rakodva, a legvidámabb hangulatban tért vissza a fővárosba. Elhatározták utközben, hogy tekintettel a mostani ex-lexre, a magukkal hozott vadakért nem fogják a fogyasztási adót befizetni. A vámsorompókat elérve ezen elvi elhatározásukat ki is jelentették a fogyasztási adót behajtani akaró pénzügyőrnek, aki mint rendesen szokta ki akarta állítani részüke is az elvámolási szelvényt. Kategorice kimondja a társaság, hogy a bárcákat nem váltja ki, — adót nem fizet. Meglehető vita keletkezett, melyben a társaság tagjai mindenképen be akarták bizonyítani, hogy a pénzügyi közegeknek most nincs joguk adót behajtani. A pro és kontra széles medrében folyó vita alatt megérkezett a hivatalfőnök, a ki aztán igazán Salamoni ítélettel oldotta meg még mindig függőben levő ügyet. — »Igazuk van az uraknak, — mondta, — a mostani ex-lex állapotban nem vagyunk jogosítva kényszeríteni az urakat a fogyasztási adó befizetésére. Nem követelem tehát a fizetést, — de a nyulak ittmaradnak, míg az ex-lex megszűnik.« Az ítélet megtette a hatást, — a társaság azonnal kifizette a kirótt fogyasztási adót.

* **Borsót a falra.** Nevezetes dologra határozta el magát — mint a Kolozsvári Ellenzék írja, — egy pécsi borkereskedő cég, melynek több rendbeli borát találta a kolozsvári orsz. borvizsgáló bizottság hamisnak. Ügyvédet fogadott, a kinek feladata lesz kipereelni az orsz. borvizsgáló biztosokat a hivatalukból. Valószínűleg az a célja, hogy ha megnyeri a pert, akkor a kormányt majd befolyásolja arra, hogy a jelenlegi borvizsgáló biztosok helyére: Elnöknek Engelt, Előadónak a Fabinyi tanár helyére Szeifritz-ot, tagoknak pedig Fodort, Kann A.-t, Obláthot, Schwabach-ot, Teleki Tauszig-ot, Kampuert és a többi pécsi műbörgyvárost nevezze ki. Ez méltányos dolog is lenne, hiszen Erdély közönsége fogyasztotta el 1/3-ad részét a pécsi pinczékben szüretelt boroknak. Akkor áttennék ez urak a gyárukat Kolozsvárra s virágzóvá tennék ezt a várost, mert a «Pécsi Napló»-ban közölt memorandumok szerint »sok száz embernek nyújtott a pécsi borpiazz gondtalan kényelmes életet«. Kolozsvár város »salétrom mentes« vízvezetékí vize nagyon alkalmas a borkészítésre s fő előnye abban áll, hogy lelehet vezetni a pinczékbe is.

* **Legöregebb kerékpározó.** A legöregebb kerékpározó a világon bizonyára az az angol hölgy, a ki most életének épen kilenczvenharmadik évében van. Kerékpáron tesz gyakori kirándulásokat, sőt még bevásárolni is ezen távozik falujából. Azt mondja, hogy Gladstone is tovább él, ha a kerékpározás férfias sportjának hódol.

* **Ingyen gyógyszer a szegényeknek.** A szegény betegek részére kiszolgáltatandó ingyen gyógyszerek rendelkezésével tudvalevőleg a miniszter a hivatalos orvosokat bizta meg. Nagyvárad város tanácsa felirt a belügyminiszterhez, hogy a tiszteletbeli tisztiorvosok is hatalmaztassanak fel ingyen gyógyszerek rendelkezésére. A felirat folytán a miniszter dr. *Nemes* Áron és dr. *Munk* Béla tb. tisztí orvosokat felhatalmazta ingyen gyógyszerek rendelkezésére.

* **Anglia rekatholizálása.** Az Osservatore Romano konstatalja, hogy a katolikus egyházba való visszatérések ismét hatalmas lendületet vettek. Legújában egyike a legelőkelőbb protestáns lordoknak *Aschley Morland* Even tért vissza a katolikus egyházba. Megtérése nagy veszteség az angol protestánsokra. Akár csak *Tisza* Kálmán lenne katolikus Magyarországon. Ez a megtérés nagyobb szenzációt keltett az angolok közt, mind a lord *Ripon* megtérése, aki tudvalevőleg nem csak hogy

protestáns volt, hanem az angol szabaddóművesek feje. Egy gazdag angol gyáros, aki maga is nem rég lett katolikussá, úgy nyilatkozott, hogy ha XIII. Leo még 20 évig pápa lesz, mind az egész világ katolikussá lesz.

* **Fontos próba.** A nagyváradi zenekedvelők egyesülete holnap este 8 órakor a szokott gyakorló próba végeztével egy igen fontos művészeti ügyben fog tanácskozni. Épen ezért kívánatos, hogy a holnapi esti próbán valamennyi működő tag megjelenjék, sőt azok a zeneművelők is, akik a tervbe vett és mindenestre érdekes művészeti vállalkozáshoz csatlakozni és a zene egyletbe belépni akarnak. A próbán való megjelenésre ez uton is kéri az igazgatóság a tagokat.

* **A vidék mulat.** A vidéken teljes dühvel tör ki a farsang, így írják levelezőink. A vig muzsika, nótázásba beleszól a füttykös süvítése, meg a fokos csörgése is. Ugy néha-néha egy-egy kés is megvillan a levegőben s patakzik nyomában az ember vér. A heje-huja azonban csak járja tovább. **Mező-Keresztesen** pld. divat most, hogy a sörös üvegek nem a falhoz, hanem egymás fejéhez röpitetnek. **Varga Sándor** és **Bundik Lajos** ennek a divatnak hódolnak, sörös üvegekkel **Kolumbár** Lajos fejét verték be. **Hegyköz-Ujlakon** a fokos játszik nagy szerepet. Bába is elhordják, hogy mindenkor kéznél legyen. **Pelle Mihály** is vitt egy fokost a bába s összeverte vele **Radó Mihály** és **Somogyi Józsefet**. A felvett orvosi láttelel 20 napon tuli gyógyulásról beszél. **Nyárszegen** a pofon játszik nagy szerepet. Ha a koresmában vagy a bálban el-el csattan egy-egy pofon, fel sem pillant, vagy oda se tekint senki. Egy ilyen pofon azonban fejszecsapással végződött Nyárszegen s most már ott gyéribben, bizonyos elővigyázattal osztogatják. **Derbán** János adta a nem rég lefolyt elite-bálban a pofont **Farkas** Jánosnak s ez utóbbi sajnos «más uton» számolt le vele. Megvárta, míg **Derbán** János mámorosan hajnalutján hazafelé beiktatott, fejbe-csapta egy fejszével őt, a Don Juont. A seb súlyos, de nem aggasztó. Most következzenek, akik késsel követték el farsangi hőstettüket. **Vincze** József csökmői lakos **Vincze** Bálint ugyanottani lakost szurta meg egy késsel, mely ugyancsak **Vincze** József csizmaszárából került ki egy önfelédett pillanatban. **Borgye** János is megakart verni valakit a kávási koresmában, kikötött tehát **Prekup** Jánossal, mikor pedig azt vette észre, hogy őt gyürik a lóca alá, kést rántott elő és bokán szurta vele **Prekupot**. A tanásdai pusztá is ki vette részét a farsangból. **Kiss** András munkást **Mészáros** Ferencz összeszurkálta, állapota életveszélyes.

* **Meglopott tanfelügyelő.** **Velkey** Péter nyug. kir. tanfelügyelőnél tegnap egy ember járt, aki azzal az ürüggyel, hogy ócska ruhákat vesz, bement a konyhába. Mikor azután eltávozott, észrevették, hogy egy ezüst kehelyt és egy pár arany ingombot elloptott az ismeretlen ember, keresi a rendőrség, azonban ez ideig hiába.

* **Ezüstkanalak a zálogházban.** Tegnap egy ember az egyik helybeli zálogházban három ezüst kanalat zálogosított el s a zálogházas annak rendje és módja szerint megadta a kölcsönt s az elzálogosító boldogan távozott a kapott pénzzel. Nem sok idő múlva egy rendőrtisztviselő is járt a zálogházban, aki azt jött jelenteni, hogy grf. Sz. J.-től három ezüst kanalat elloptak s ha valaki zálogba akarja tenni, értesítse a rendőrséget. A rendőrtisztviselő azonban már későn jött, mert a lopott kanalak voltak azok, amelyeket elzálogosítottak. A rendőrség most keresi a tolvajt.

* **A jövő háborúja.** A berlini «Zeitschrift für Socialwissenschaft» legutóbbi számában a jövő háborúja, czímmel érdekes cikk jelent meg. A cikk egy részlete annak az öt kötetes könyvnek, melynek címe «A háború» s a mely Stead szerint közvetlen okozója volt annak, hogy II. Miklós czár megtette lefegyverezési indítványát, A cikk írója összehasonlítást tesz arról az óriási fejlődésről, mely harmincz év óta történt a fegyvertechnika terén. A haladás számokban kifejezve körülbelül 40-szeres. Így például a srappel 1870-ben 37 darabra vetődött szét, ma pedig 340 részre. Egy 37 kilogrammm súlyú öntött vas-bombasalétrom használatával 42 darabra pattant, must pedig pirinillal töltve 1200 szilánkkal lesz kárt az

ellenségben. A golyók és szilánkok manapság nemcsak a közvetlen közelben hatnak, hanem száz, sőt háromszáz méter távolságban is. Így hát emberi anyagban is irtozatos károkat tenne a jövő háborúja, de nemzetgazdasági szempontból még károsabb a folytonos készülődés, mely egyes nemzedek vagyonának nagy részét állandóan lekötöti. Természeti helyzeténél fogva legkevésbé veszíthet a jövő háborújában Oroszország és Ausztria-Magyarország, mert élelmezésről gondoskodhatik, míg Angliát, Olaszországot és Franciaországot ki lehet éhezteni. Európa egyes nemzeti szövetségei szerint naponta a következő összeget költhetik hadseregükre: Németország 2,550.000 frank. Oroszország 2,800.000 frank. Ausztrák-magyar monarchia 1,304,000 frank. Olaszország 1,281.000 frank. A hármass szövetség tehát 51,350.000 frank. Franciaország 2,554.000 ember 25,540.000 frank. Oroszország 2,800.000 ember 28,000.000 frank. A kettős szövetség 53,540,000 frank. Legnehezebben ezt a terhet Oroszország viseli, mert költségvetésének egy harmadrészét teszi ki a hadügyi költség. Bloch cikke végén azt a véleményét fejezi ki, hogy a jövő háborújában a tiszteket fogják leghamarább agyonlőni, s hogy a vezénylés az altisztekre fog hárulni.

* **Gyermek hulla a Körözsbén.** Tegnap délután **Huszár** József a Lloyd kávéháznak az egyik kelnera, a Körözsbén egy 4-5 napos gyermek hullát talált. Miután bizonyos, hogy büntényről van szó, a rendőrség keresi a leletlen anyát.

* **Meg akart halni** Pénteken délután a füzesi faraktárak háta megett egy ember öngyilkosságot kísérelt meg. Először egy revolvert vett elő s azzal meg akarta magát löni, azonban egy csomó gyermek ebben megakadályozta. Ekkor azután a Körözsbé ugrott, azonban innen is kifogták. Az öngyilkos jelöltet **Fált** Istvánnak hívják, foglalkozásra nézve kéményseprő Debreczenben. Érdekes, hogy a revolverben nem volt golyó, hanem csak egy régi kilőtt patron. A rendőrségen különben **Fált** azt mondta, hogy csak részegségében akart megválni az élettől.

* **Mulatós fiatal emberek figyelmébe.** A mult napokban óriási szélvihar volt a városban. Ezen az éjszakán a rendőrök hat férfi kalapot szedtek össze, melyeket bizonyára egy lumpoló társaság fejeiről szedett le a szél. A kalapokat tulajdonosaik át vehetik a rendőrségen.

Egy cseléd tragédiája.

Budapest, jan. 6.

Mások szolgálatában, nehéz munkáját véggezve, munkaközben ért utól ma ismét egy szerencsétlen cselédleányt a fővárosban a tragikus halál. Azok közé a boldogtalanok közé tartozik, a kik életüket, erejüket mások szolgálatában fecsérik el és sokszoros kockára teszik testi épségüket valami csekély dologért. A munkaadók nem sokat törődnek velök. Még azt sem tartják szükségesnek, hogy a legprimitívebb biztonsági rendszabályokat alkalmazzák, ha a szolgálatukban lévő cseléd életét kockáztatja munkaközben.

Az a tragikus sors érte utól Ruga Almec 18 éves esztergomi születésű cselédleányt, a ki a Hold-utca 1-ső számú ház második emeletén szolgált. Gazdasszonya ma megparancsolta neki, hogy az ablakokat tisztítsa meg. A leány természetesen engedelmességet. Noha törvény szerint köteles lett volna a gazdasszonya ügyelni arra, hogy derékheveder nélkül ne lépjen a cselédleány az ablakpárkányra, ez mégsem követte magára e biztonsági eszközt.

Körülbelül reggeli 8 óra volt, a mikor a Hold-utca előtt járókelők vérfagyasztó látványának voltak a tanui. A cseléd az ablakpárkányon hirtelen elvesztette az egyensúlyt és velő-

ráló sikoltással szédült le a második emeletnyi magasságról. A következő másodperczben már ott hevert a boldogtalan a kövezeten összezúzva, vérben, holtan. Az arra járók persze mindent elkövettek, hogy valamiképpen segítségére legyenek, de hiába volt a részvét és fáradozás. A mentők is csakhamar megérkeztek, de azok is hiába fáradoztak, a leány halva volt s így a Rókus halottas-házába vitték.

Azok, a kik a vérfagyasztó látványosság tanui voltak, méltán megbotránkoztak azon, hogy az emberi életet oly kevésre becsülik, hogy sem a leány gazdasszonya nem tartotta szükségesnek a derékheveder használatára utasítani cselédjét, sem a rendőrszem nem kísérté figyelemmel az életveszélyben lévő leányt a második emeleti ablakon.

Szigoru vizsgálat indult meg ez ügyben. Remélhetőleg mindenki aki e tragikus halálhoz vétkes mulasztás folytán hozzájárult, meg fogja kapni büntetését.

IRODALOM.

Bartha Miklós székfoglalója.

A Petőfi-társaság pénteken tartotta meg nagygyűlését, melynek egyik kiemelkedő, jelentős pontja volt Bartha Miklós székfoglalója. Hihetőleg e miatt volt távol **Jokai Mór**, a társaság elnöke, kiről a társaság bankettjén találóan mondta az egyik tősztozó, hogy meghült, mikor az adóját ment kifizetni.

A közfigyelem a Bartha Miklós székfoglalója felé irányult s a híres debatter, kinek pennája már annyi fájó sebet ejtett ellenfelein, kinek ragyogó stylusánál csak eszméi fényesebbek, melyet hirdet, ezuttal is megvette hallgatóságának szívét-lelkét.

A «Nemzeti irányzat» volt értekezésének címe és tárgya. A felolvasó a bevezetésben jellemzi álláspontját az irodalom terén s a jogcímét melynél fogva e társaságban helyet foglalhat, Tűzrevalót hord a közélet kohójába s főlészantja a talajt, kapálgatja a sorvadó plántákat. Értekezése folyamán kifejti, hogy szép-irodalmunknak magyarnak kell lenni. Az idegen szellem árt és nem is értjük meg. Vitzükron szánt az olyan író, kinek betűsorain nem dereng a nemzeti hangulat s végül gyönyörű sorokban áldoz Petőfi emlékének, melynek bevezetést hosszas viharos taps követte s a társaság tagjai melegen üdvözölték Barthát.

Arménia. Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Szongott Kristóf. Január. Szamosujvár. Todorán Endre «Aurora» könyvnyomdája. 1899. A jelen fizetelt a a derék folyóirat immár tizenharmadik évfolyamába lépett ami már magába véve elég bizonyosság életrevalósága mellett. Az első oldalon **Vajna** Károly, fegyintézet igazgató képe diszeleg, ki ujjában a szegedi börtön igazgatója lett. **A tudós szerkesztő** Szamosujvár monografiája cím alatt a fegyintézet történetét adja a század első tízeidéből napjainkig, világos képet nyújtva a híres intézet jelen állapotáig való fejlődéséről. Nagy érdekléssel olvassuk Dr. **Molnár** Antal értekezését is. «**Örményország kö-elete az első Bagratidák idejében.**» — (H. Daghaszhan, Gründung des Bagratidenreicher durch Aschoth Bagratuni. Berlin. 1893), melyből azt a meggyőződést merítettük, hogy az örményeknek a kalifák uralma idején jobb dolguk volt, mint a XIX. század végén a Vámbéry által művelődésre oly alkalmasnak hirdett Ozman uralom alatt. **Faraó** Simon Verzereskul Oxendius Szamosujvár alapítója, a magyarországi örmények apostola emlékének áldoz egy érdekes cikkben. Az apostoli lelkületű püspök katolikus hitre térítette Szamosujváron letelepítette az örményeket, hazát és hitet adva nekik egyszerre, nem egyszer életének nem csekély veszedelmé árán. Állítólag mérgezés áldozata lett volna 1715. évben Bécsben. Akkor is szeretett nyája érdekében fáradozott. Ha valaki, ő bizonyára megérdemli az emléksobrot Szamosujvártól is nem csak az összes hazai örménységtől. Midőn a derék szerkesztőnek és lapjának boldog újévet kívánunk, egyuttal azt az óhajunkat is kifejezzük, vajha minél

előbb ott tündöklene Szamosujvár fölterén az emlék-szobor, melynek föllállítását a szerkesztő mint »szeméi győzedelmét« üdvözölheti egykoron.

— **A magyar tudományos akadémia** II. osztálya (filos. társad. és történettudományi) f. hó 9-én hétfőn délután 5 órakor ülést tart, melynek tárgyai 1. Orány Lipót l. t. »A hágai történelmi congressusról. 2. Békéfi Renug. l. t. »A sárospataki ev. ref. főiskola 1621-iki törvényei.«

SPORT.

Nagy vadászat. Gróf Zichy Jenő b. diószegi birtokán évenként nagy hajtóvadászati tartanak, a melyen Nagyvárad és Bihar megye legelőkelőbb vadászkedvelői szoktak részt venni. Az idei hajtóvadászat e hónapban fog megtartatni, de a nap még nincs megállapítva.

TANÜGY.

Szobafestészeti tanfolyam. A nagyvárad szakirányú iparostanoncziskolában illetőleg a segédek továbbképző tanfolyamán f. évi január—márczius hónapokban Weber József vezetése alatt szobafestészeti tanfolyam tartatik. Az előadás tárgya: Színek vegyítése és a különböző színárnyalatok egymáshoz való viszonya. Kész pauszák, frisek és rosetták színezése, Színes féldombor és dombor (relief és plasztikus) utánzatok, Patron kivágás, Párkánytagok és párkányok, oszlopok, talpzatok festése. Sgraffito utánzatok, menzazet beosztások. Enyv, tempera, tojás, casreliu és fresko vegyületek ismertetése. Az előadás kezdetben tisztán a gyakorlati szoba festésre és a patron kivágásra terjed, később a gyakorlottabbak a tempera, aquarel és olajfestéssel is foglalkoznak. *A tanfolyamra úgy tanulók, mint segédek f. hó 10-ig díjmentesen felvétetnek.* Nagyvárad, 1899 január 5. Szűts Izsó, igazgató.

SZINHÁZ.

A kolozsvári színház új tagjai. Hivatalos tudomásunk még nincsen arról, hogy kik jönnek a távozó színészek helyébe s kiket szerződöttetett Bölöny intendáns karácsony előtti utjában, mikor tudvalevőleg szervezési czélból volt távol Kolozsvártól. A fővárosi és vidéki lapokban itt-ott elszórtan megjelent hírek szerint eddigelé következők szerződtek Kolozsvárra: *Horvát* Paula vigjátéki szubrett (jelenleg az aradi színház tagja), *Bonis* Lajos bonvivánt (jelenleg a temesvári színház tagja), *Korányi* Frida alt-énekesnő (az országos zenetudományi végzett növendéke), *Komlósi* Emma szubrett-énekesnő (jelenleg segédszínésznő a Vigszínháznál), *Bajor* Riza, ki az ünnepek előtt »Denise«-ben vendégszerepelt Kolozsvárt (ez évben fogja végezni az országos színiakadémiát). A multkoriban az igazgatóság hivatalos kommunikéje tudatta, hogy *Szakács* Andor drámai színészt, ki egy ízben Kolozsvárt is működött (jelenleg a szegedi színház tagja), az intendáns szerződte; a lapok azonban megezáfozták, a mennyiben az említett színész már három éve Makó Lajost ársulatához van iekötte. Hogy mind ezen hírekből mi igaz, arról még hivatalos tudomásunk nincs. Bölöny intendáns különben jelenleg a fővárosban időzik, a hol egy pár szerződöttetendő tagot fog meghallgatni.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTAR.

Január 8. A szentjohbi r. kath. hitközség batyu-bálja a község háza termében.
Január 8. A régi népkör bálja a »Zöldfá«-ban.
Január 15. A nagyvárad munkás betegsegélyző pénztár mulatsága a »Zöldfá«-ban.
Január 15. Az ipartestület táncestélye.
Január 18. A joghallgatók bálja.

Január 21. A »Gyermekbarát egyesület« táncestélye.
Január 22. A »48-as Népkör« bálja.
Február 1. Katholikus kör bálja a Zöldfában.
Február 11. A »Gyermekbarát« jelmezeztélye.
Február 5. A nagyvárad ev. ref. egyházközség táncvígalmá.

A gyermekbarát táncestélyei.

Azokra az igen sikerültnek ígérkező táncestélyekre, amelyeket a mindkét nembeli arany ifjuság rendez a »Gyermekbarát« egyesület javára, most bocsájtották ki a meghívókat.

Az estélyekre a készülődés igen nagy, úgy, hogy a Csarnoknak a helységei aligha fogják tudni befogadni a résztvevőket. Különösen érdekesnek ígérkezik a második estély, amelyre a hölgyek jelmezen fognak megjelenni. Mindkét estélyen a táncot a katonai zenekar hangversenye fogja megelőzni. A kibocsátott meghívó így hangzik: Meghívó. A nagyvárad gyermekbarát-egyesület pénztára javára 1899. január 11-én és 1899. február 21-én a n.-várad Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben táncestélyeket rendez, melyekre kívül czimzettet és családját tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Mindkét estély a cs. és kir. 37. gyalogezred zenekarának hangversenyével veszi kezdetét. Személy- és karzatjegy 3 korona. A hölgyek kéretnek a második estélyen lehetőleg jelmezen megjelenni. Az estély kezdete fél 9 órakor. Felülfizetéseket a czél iránti tekintetből köszönettel fogad az egyesület. Rendező bizottság:

Baghy Margit, Beczky Gizella, Beliczay Irén, Bige Ilona, Bócz Ilona, Bozóky Nóra, Böszörményi Tilda, Breitner Elza, Cseresnyés Lujza, Csányi Margit, Eleméry Irma, Eleméry Klára, Farkas Etelka, Fáykiss Irén, Ficzek Margit, Frankó Margit, Géczy Irén, Giraud Vilma, Guttmann Margit, Guttmann Vilma, Hegedüs Irén, Jelentsik Margit, Jelentsik Klára, Járossy Carola, Járossy Margit, Konrad Margit, Korda Boriska, Király Klára, Mihályházy Margit, Marienescu Délia, Mayer Miczi, Pokorny Marianna, Persz Aranka, Papp Aranka, Rácz Ilona, Ritoók Margit, Sebestyén Amália, Sebestyén Edith, Sonnenfeld Hedvig, Sebő Anna, Sipos Elza, Szolcsányi Olga, Száhlender Margit, Száhlender Etelka, Steiner Kornél, Vári Szabó Margit, Tassy Dalma, Tóth Margit, Tóth Elza, Wertheimstein Aranka, Wertheimstein Rózsika, Wertheimstein Sarolta, Wertheimstein Adél, Winkler Mártha, dr. Adorján Emil, Aufrecht Alajos, dr. Bartha László, dr. Barta Béla, Bárdos Ödön, dr. Bozóky Kálmán, Bozóky Géza, Bessenyei Elemér, Buzogány Gyula, Baróthy Pál, dr. Cziffra Kálmán, dr. Dési Géza, dr. Diószegi Győző, Des Echerolles Kr. G., Eleméry Ferencz, Ertsey Péter, Ertsey Géza, dr. Elszász Emil, ifj. Frankó Endre, Fráter Pál, Flakay Dezső, Feszt Géza, dr. Fisch Áron, dr. Fodor Gyula, Ficzek Emil, Fráter Emil, Glatz Béla, Gyenge Béla, dr. Gyöngyössi István, Hraball Ottó, Holmayer Béla, Imrik Guszláv, Jakobi Andor, Jankovich Tibamér, Kenéz Sándor, dr. Komlós József, Küttel Károly, dr. Kurlender Ede, Kerényi Miklós, Lukács Ödön, Linczinger Gyula, dr. Mayer László, dr. Magyar Géza, Misley Kálmán, Medvigy Gábor, Medvigy István, Miskolczy Pál, dr. Mikó Gyula, dr. Moskovits József, Moskovits Miksa, ifj. Milye Gyula, Némethy Ferencz, Ormay Lajos, Orley Dénes, Popper Ákos, Papolczy Ferencz, Papp Dezső, Papp János, Pallay József, dr. Perzel Adolf, Puskás Béla, Radó Dezső, Reinle Gyula, dr. Stettner János, Sztachó Károly, Serly Jenő, dr. Simay Gyula, dr. Szöllösi Ernő, Szűts Dezső, Sebő Mihály, dr. Thury Endre, Thury Károly, Thury László, dr. Thury Kálmán, Tóth Ferencz, dr. Valdmann Béla, dr. Várady Zsigmond, Wertheimstein Henrik, Vueskies László, Weisz Ernő, dr. Wavrek Kálmán.

Jótekonyczélú kolonestély. Szépen sikerült estélyelyei kezdtek meg három estére tervezett kolonjukat a nagyvárad kereskedő ifjak. — Közel 100 pár táncolta a négyest. — Már is szép összeg gyűlt be pénztárukba, a melyet a »Kereskedő szak köre« javára fordítanak. — A következő ily jótekonyczélú estély f. hó 12-én (csütörtökön) fog megtartatni.

Igazságszolgáltatás.

Tárgyalások a büntető osztályon.

A mai nappal véget ér a büntető osztályon a szünet s holnap már lesz végtárgyalás s az-

után minden nap. Ennek az évnek az első két hónapjában igen érdekes ügy kerül végtárgyalásra.

Az egyik a nagy port felvert *sár és kavics panama*, a másik a *Weiszlovits-Zeitczet* ügy. Mind a kettőnek tárgyalása februárban lesz s mind a két ügynek a tárgyalását a törvényszéki elnök Tassy Pál dr. fogja vezetni.

»Munka Óre« a Curia előtt. Még a kényszerfotografálások és tolonczolások idején történt, hogy Kassics Péter volt min. osztálytanácsos levelet irt a szocialisták országos pártvezetőségéhez, melyben a kormányt erősen támadta, csakugy mint a főváros bizottsági ülésein. A levelet egész terjedelmében közölte a »Népszava«, mindjárt megjelenésekor bíróság lefoglaltatott, de nem a levélért, hanem más izgatató tartalomért. És a »Népszava« nagy üres hasábokkal, melyek közepén oly sokat jelentően huzódott végig *»Bíróilag lefoglalva«* megjelent még az nap Kassics levelével együtt.

Ebből a másodsütetű számból ollózott az aradi »Munka Óre« szocialista zuglap, átvette Kassics levelét.

A nagyvárad királyi ügyészség sajtópórt indított a levél miatt Mikulik Károly szerkesztő ellen s az esküdtek verdiktje után két hónapi fogházra ítélte a törvényszék. Schwarz József, a Budapestről kiutasított szocialista agitátor, mint Mikulik védője semmiségi panaszt nyújtott be az ítélet ellen a királyi kuriához. Schwarz azzal érvel, hogy miután a cikk Budapesten jelent meg először s a szerző nem is Mikulik hanem Kassics Péter, a nagyvárad törvényszék illetéktelen volt az ítélethezjárásra. *A kuria alaposnak fogadta el ezt az érvelést és megsemmisítvén az esküdtszék ítéletét s az egész eljárást megszüntette.*

A veszprémi politikai párbajok. Az utolsó képviselő választásoknál heves összekocczanások történtek Veszprémben. Óváry Ferencz országos képviselő és Reinprecht Antal városi bizottsági tag, valamint Óváry Ferencz és Vadnay Béla dr. között. A szóváltásokból párbajok lettek, a melyek miatt a felek f. hó 4-én állottak a budapesti büntető törvényszék előtt. Az affér indító okai felől nagyon érdekes s jellemző képet rajzolt meg Reinprecht Antal a tárgyaláson. — Én, ugymond az öreg ur, a ki már közel van a hatvan esztendőhöz, sokkal komolyabb ember vagyok, sem hogy virtust lássak a párbajban s el is követtem mindent, hogy elkerüljem. De a körülmények rákényszerítettek. A választásban nem vettem részt, minden mozgalomtól távol állottam, nem agitáltam, nem korteskedtem, szóval csendes állampolgár voltam s mentem magam után. És mégis állandó czéltáblája voltam egy lapnak, a mely nem szünt meg sértegetni és gonyolódni. Az az elv jutott, fájdalom Veszprémben is érvényre, hogy olyan férfiakat, kiknek politikai sulya lehet, tönkre kell tenni s ennek az elvnek voltam én egyik áldozata. Miután látták, hogy nem hederintek a cikkekre, tizenegyet esztendő fiamat hurczolták meg, a kit gonosztevőnek állítottak oda. Ez a hitványság vérig sértett s mert a cikkirót nem tartom olyan embernek, akivel lovagias uton tárgyalni lehetne, sajtópórt indítottam ellene s az esküdtszék el is ítélte őt. Az üldözés azonban ezzel nem szünet meg. Óváry Ferencz ur a városi közgyűlésen interpellációt intézett a polgármesterhez s a veszprémi újságok ugy reprodukáltak ezt az interpellációt, mintba Óváry ur azt ismondotta volna, hogy én minden lében kanál vagyok. Vártam, hogy Óváry ur ezt helyre fogja igazítani, amit annál könnyebben megcselekedhetett volna, mert az egyik lapot anyagi támogatásban részesítette. Két hétig hasztalan vártam a helyreigazításra s akkor irtam egy sértő cikket, a melyre Óváry ur provokált. A többi vádlottak vallomása után a törvényszék Óváry Ferenczet három heti, Vadnay Bélát és Reinprecht Antalt pedig két heti államfogházra ítélte.

Zikczene—Zakezene. Két mulatós ur-ember párbajüggyét tárgyalta ma a budapesti kir. tábla, Zubovich Román bíró referálásában. Toperczer János joghallgató és Erdélyi Dávid ügynök, tartalékos őrmester, nagyban mulattak a Budapest kávéházban s egyik mindig tul akarta liczítálni a másikat a nótázásban. A czi-

gányok már azt sem tudták kinek a nótáját huzzák. A mikor elhúzták Erdély nótáit, Toperczer nehezítette meg a cigányok tányérját egy ötössel, azt az utasítást adván nekik, hogy huzzák a zikzenét! A cigányok ész nélkül húzták, de Erdélyi Dávid nagyon zokon vette, hogy ezt az ő jelenlétében és feléje fordulva teszik a cigányok s ezért aztán azt kérdezte a jogásztól

— Mi baja az urnak a zsidókkal?

Toperczer ez a kifejezés kihozta a sodrából és egy csattanásszerű legyintéssel közlekedett Erdélyi Dávidhoz. Erdélyi a lovagiasság szabályai szerint kívánta a dolgot elintézni s kihívta a jogászt. Kardra verekedtek meg s a párbajban Toperczer kapott egy vágást. A törvényszék Erdélyit, a kivágást mérte, harmincznapig államfogházra s ellenfelét egy napi államfogságra ítélte. A tábla aztán arányosította a büntetést s Toperczer büntetését 5 napra emelte fel, míg a másik vádlottra nézve helybenhagyta az ítéletet.

Közönség köre.*

Főtisztelendő

VUCSKICS GYULA urnak,

mint a »TISZANTUL« helybeli napilap nagyon tisztelt szerkesztőjének

Helyben.

Folyó hó 6-án megjelent becses lapjában »A városliget elvétele« című cikkben Rátkay József úr velem is foglalkozik még pedig oly kijelentésekkel, melyek ellen határozottan tiltakoznom kell! Ámbár velem szemben Rátkay úr már többször vakmerő kirohanásokat tett, anélkül, hogy ezekre én előzőleg okot adtam volna és cikkirót ismervén, egyáltalában súlyt ezekre nem fektettem, miután azonban jelenleg egy a törvényhatóság, mint a városi tanács az ugynevezett Városliget formális rendezésével tényleg foglalkozik, mert annak jelenlegi állapotával egyáltalában nincs megelégedve, még kevésbé találja ezen terület mai berendezését »Erzsébetliget« elnevezéséhez méltónak, engem bizott meg megfelelő javaslat tételre, e miatt nem zárkozhattam el említett cikkre való választól, nehogy a nagyközönség ezáltal félre vezetve legyen. Azt mondja cikkében a többi közt Rátkay úr: »Mikor a térképet a diákok lerajzolták (a városi főmérnök ezért és a további segítségért tőlem 2000 forintot kért) stb.« ez utóbbi kijelentést teljesen légből kapott és tisztá koholmányoknak kell declarálnom és ha a cikk további számadásai szintén így igaz alapon vannak összeállítva, akkor csak gratulálhatok a tiszt. közönség becses jóindulatához a »kedves Rátkay bácsival« szemben.

Kérem nagyon tisztelt szerkesztő urat méltóztassék ezen nyilatkozatomat válaszul becses lapjába felvenni. Irányomban tanusított jóindulatát előre megköszönvén. maradok kiváló tisztelettel kész szolgálja

Busch Dávid,
v. főmérnök.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irta: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 34.

Néhány pillanatig gondolatokba látszott elmerülni, aztán fölemelve fejét s szokatlan gyöngédséggel így szólt:

— Igazam volt Mabel. El kell válnunk!

— El kell válnunk! — csengett a rémület visszhangja.

— Isten tudja, hogy mily örömet idézném itt; olyan volt ez a hely, mint egy áldott kikötő évek vihara után. De ha elmegyek, ne búsulj utánam! Nem vagyok én méltó arra, sokkal méltatlanabb vagyok, mint a hogy csak gondolhatod is. El fogsz felejteni Mabel s hozzá mégy egy jobb emberhez!

— Sohasem foglak elfeledni! Soha nem megyek máshoz! De hisz te nem mehatsz el!

A férfi reszketve ült ott, fogva a lány kezét. Minden ereje megtörtöttnek látszott, minden vad elhatározottsága eltűnt; szeme nedvesedni kezdett, mintha könnyezett volna.

— Nyomorult, hitvány ember vagyok, — és akkor voltam a leghitványabb, mikor arra kértelek, hogy légy osztályosa sorsomnak. Régen akartam kérni ezért bocsánatodat. Megbocsátasz érte most?

— Oh Fülöp! mondá a lány zokogva.

— Ne sirj, Mabel, igazad volt, én voltam a hibás. Világi szerelem volt az, a mely lelkeket eltöltötte, de te megváltoztattad azt örökre. Ha majd elhagyom ezt a helyet — mert el kell hagynom — áldott emléket viszek el magammal, a mely megmenthet, megtisztíthat még. Ha majd elmentem, imádkozni fogsz értem, ugy-e?

Haragját elviselhette volna a leány, de bánatát nem tudta elviselni. Ránézett omló könnyein át, túlterhelt szíve teljességéből fölkiáltott feledve e kétséget, félelmet, mindent:

— Oh Fülöp, vigy magaddal!

Szilárdan nézve rá a férfi kérdezé:

— Eljőnnél velem?

— El a világ végére is!

— Nem tudod te, mi az mit mondasz.

Összekötte sorsodat az enyémmel, szenvedés és halálveszedelem lenne életed. Azt mondtam neked, hogy gazdag vagyok, hazudtam; mert én szegény és száműzött vagyok. Nincs otthonom; nincs menedékhelyem, a melyet fölajánlhatnék számodra és valamint életem horgony, egy egyszersmind becsület nélkül való. Gondold meg a dolgot s hadd menjek én egyedül.

— Hát nem azt mondtad, hogy váltsalak meg, hogy boldogítsalak? Ha elhagysz, meghalok.

— Van még rosszabb is a halálnál, — felelé a férfi szomoruan. — Ez érne téged, ha követnél. Emlékezzél az éjszakára, mikor először láttál. Emlékezzél névrokonomra, ki büneért, gonosztetteiért el lett átkozva. Tudnál-e egy ilyen embert követni, sőt megmenteni lelkét az örök tüztől?

— Tudnék — felelé ünnepélyesen tekintve föl a leány. — Ha megbánná bűnét, követném őt, mint a hogy téged követlek.

Csaknem a borzalom érzésével nézett most rá az idegen. Édes arcza angyali fényben ragyogott, szemei szilárdak voltak mint két csillag, gyöngéd gyermeki hittel vegyülve. A leány folytató:

— Hát nem csudálatos ez, drága Fülöp? mibor először láttam arcodat, azt gondoltam, hogy az övé és mégsem féltem és később, mikor megszerettelek, azt gondoltam, hogy még jobban tudnák szereíni, ha sorsod olyan keserves lenne!

— Nevemről ismertél — felelé — s mint az övé, nagy volt az én bűnöm is. Még arra se vagyok érdemes, hogy térdepeljek előtted s áldásodat kérjem. Véres ember voltam, mondhatatlan bűnök embere. Igen, Mabel, Isten átka van rajtam, mint ő rajta, viselem Káin bélyegét.

Szünetet tartott, várta, hogy visszaborzad tőle; de a lány nem rettent vissza, hanem fejére tette kezét.

— Ha vétettél, megbántad bűnödöt, drágám!

— Isten a tudója, hogy menyire?

A leány szeliden megsókolta homlokát.

— Áldjon meg az Isten, Fülöp — mondá.

Végtelen gyöngédségtől megindulva, a férfi kezeibe rejté arcát; könnyek árja indult meg szemeiből. Aztán levette kezét arcáról és mintha a lány jóságának visszfénye tűnt volna fel rajta.

— Hát te ennyire szeretsz engem? A milyen gonosz vagyok, nem rettensz vissza tőlem? Oh Mabel, de gondold meg! Ha el lennék átkozva, mint ő? Ha el lennék vetve örökre Istentől, eröbertől.

A lány édesen, változatlanul felelt:

— Akkor én is száműzött lennék, most és mindörökre!

Vad zokogással zárta az idegen karjaiba a leányt, csókjaival halmozta el hosszasan, tisztelettel, mintha valami szent dolog lett volna.

De éppen, mikor átölelte, hangokat hallottak fölülről. A férfi összeszedte magát és suttogá:

— Látnom kell téged egyedül még ma este! Holdfölkeltkor, a homok buczkák között! Utoljára!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Egyezkedési javaslatok.

Budapest, január 7. (Saj. tud. táv.)

Ujabb hírek szerint Bánffy br. miniszterelnök csakis egyezkedési javaslatot tett a királynak, különösen a kiegyezési javaslatokra vonatkozólag, melynek megoldását a király igen várja.

Egyik előterjesztett megoldási módozat volna az, mely a kiegyezés ügyét csak 1903-ig rendezné, amikor ugyanis a külállamokkal való szerződéseink lejárnak. Ha a király tehát hozzájárul ahhoz, hogy a kiegyezés ügyei 1903-ig rendeztessenek akkor a dissidensek garanciát vállalnak a békéről, ha nem, úgy a harc folytatni fog.

Bánffy br. miniszterelnök kijelentette elutazásakor, hogy nem hiszi, hogy a felelő egyezkedési javaslatokhoz hozzájáruljon.

Budapest, január 5. (Saj. tud. táv.)

A félhivatalosok azt jelentik, hogy a mai koronatanács két órától háromnegyed háromig tartott. A tanácskozást holnap folytatni fogják és ennek végeztével a miniszterek visszautaznak Bpestre.

Budapest, jan. 7. (Saját tud. távirata.)

Bánffy br. miniszterelnök bukását határozottan megczáfolják.

Erzsébet királyné képe.

Budapest, január 7. (Saj. tud. táv.)

Roskovics Ignác jeles festőművész sikerrel bevégezte Erzsébet királyné képét.

Magyar miniszterek Bécsben.

Bécs, január 7. (Saj. tud. távirata.)

A király ma délután két órakor fogadja Bánffy Dezső báró miniszterelnököt, Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert és Lukács László pénzügyminisztert. A király ma délután 2 órakor Széchenyi Manó gróf minisztert is fogja fogadni. (Magy. Táv. Ir.)

Az Egyetemi Kör bezárása.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.)

Az Egyetemi Kör bezárására vonatkozólag Wlassics Gyula kultuszminiszter Mihálkovics Géza rektort és Nagy Ferencz dékánt magához hívatta. A rektor és dékán ma délelőtt a képviselőházban jelentkeztek a miniszternél. Ma délben 1 órakor, a mint értesülünk, a tanács a kört bezáratta.

Gróf Károlyi Ferencz öngyilkossága.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.)

Károlyi Tibor főrendiházi elnök fia, gróf Károlyi Ferencz londoni nagykövetségi attasé hirtelen elhunyt. Először a fővárosba érkezett meg a gyász híre s szülei nincsenek Budapesten s még ez ideig semmit sem tudnak a váratlan csapásról.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.)

Gróf Károlyi Ferencz halálának körülményeiről az első gyász hir vétele után

bővebb távirat érkezett a fővárosba, mely szerint gróf *Károlyi Ferencz öngyilkos halállal mult ki*, agyonlőtte magát. Ami némi világot vet öngyilkosságának indokaira, az egy leány arczképe, melyet mellette találtak meg. Az elhunytat a magyar mágnásvilág jól ismerte szeretetreméltó modoráról és rokonszenves egyéniségéről. A hír mindenfelé nagy megdöbbenést keltett.

Képviseleválasztás Nagy-Szebenben.

Nagy-Szeben, január 7. *Wachter* Henrik nyugalmazott pénzügyigazgatót ma egyhangulag kikiáltották országgyűlési képviselőnek. (Magy. Táv. Ir.)

Szilágyi Sándor haldoklik.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.) *Szilágyi Sándor* történetíró, az egyetemi könyvtár igazgatója a hallálal vívódik. Állapotában már tegnap délután beállott a rosszabbulás úgy, hogy orvosa dr. *Horváth Gyula* lemondott róla. Betegségének oka szélhűdés.

Elítélt hadvezér.

Madrid, jan. 7. San Martin ezredest, aki Portorikót átadta az amerikaiaknak, életfogytiglan való fogságra ítélték és Coutába szállították.

A világbeke.

London, január 7. A kormány ma este egy parlamenti nyomtatványt adott ki, amely a csárnak a leszerelésre vonatkozó javaslatát, az angol kormánynak a válaszát tartalmazza. *Salisbury* lord szeptember 24-én azt táviratozta *Scott* nagykövetnek, hogy az angol kormány gondosan fontolóra vette a csár javaslatát. *Salisbury* megemlíti, hogy Balfour már kifejtette az ő (*Salisbury*) távollétében, hogy miért kellett a javaslatra való formális válasz elküldését elodáznia, de időközben biztosította az orosz kormányt legkészségesebb hozzájárulásáról. *Salisbury* megjegyzi, hogy nem csak a kormány járul hozzá a csár javaslatához, hanem az egész angol közvélemény, a mi számos nyilvános gyűlés és egyesület határozataiból kitűnik. Kevés olyan nép van, ha egyáltalán van, amely mind érzelmi okokból mind érdekből igazabb barátja volna az általános békének, mint az angol nép. *Salisbury* azután elismeri a békejavaslat megokolásának alapos voltát és kijelenti, hogy a kormány szívesen fog ebben a munkában közreműködni. Ha a javaslatot siker koronázza, az az uralkodó, aki azt kezdeményezte, végtelen hála kötelezi a világot. Végül azt a reményét fejezi ki *Salisbury*, hogy az értekezletre való meghívással egyidejűleg nyilvánosságra hoznak néhány főbb programponthoz, amelyre az értekezlet figyelmének irányulnia kell. (Magy. Táv. Ir.)

A semmitőszék Dreyfus bűnösségéről.

Páris, jan. 7. A »Journal« jelentése szerint a semmitőszék tagjai most ugyanúgy vélekednek Dreyfus bűnösségéről, mint az eddigi hadügyminiszterek. Az »Aurore«

Zolának egy barátjához intézett levelét közli, amelyben Zola azt mondja, hogy ámbár visszatérhetne Franciaországba, mégis elhalasztja hazautazását, hogy ne ártson az ügynek, amelyet képvisel. A győzelmet bizonyosra veszi, de azért aggódva gondol arra, hogy mit hoz a holnap és lehetséges lesz-e majd a romokon fölépíteni az új épületet.

KÖZGAZDASÁG.

Miért nincs elég takarmányunk?

A takarmány szükséglet fedezésének kérdése évről-évre szőnyegre kerül s így az őszi hónapokban mikor egyéb fontos gazdasági teendők nem gátolják a gazdát abban, hogy a jövő szükségletek beszerzéséről is elmélkedhessen. És csodálatos, ahányszor csak takarmányról van szó, soha sem kutatják az okot, hanem mindig csak azon töprengenek, hogy minő uton jussanak majd a hiányzó takarmánynak birtokába. Már pedig egy kis előre látással, egy kis jóakarattal elejét lehetne venni e töprengésnek. Rövid néhány szóból ál idevonatkozó tanácsunk s ez az, hogy »ápoljuk gondosan rétjeinket, részesítsük azt némi művelésben, meg lesz annák foganatja, nem fognak takarmányban hiányt szenvedni.

A takarmánytermésben évente mutatkozó szükséglet vélneményünk szerint főképp onnan ered, hogy gazdáink a rétterülettel ugyszólván mitsem törődnek. Hogy mily nagy hiba ez, azt csak az tudja igazán mérlegelni, kinek alkalma volt már egy jól gondozott rétnék füállománya, buja növényű, gyomoktól mentes; ellenben az elhanyagolt rété értéktelen, elesenevését silány kórókból áll. Ha megtennék gazdáink ama munkálatokat, melyeket a következőkben felsorolunk, nem lenne oly sok panasz a takarmány-termés nem kielégítő voltára. Ime a munkálatok a következők:

Mindjárt kora tavasszal, mihelyt a természet felébred, mihelyt a talaj állapota megengedi, küldjünk ki a rétre néhány fogast vagy u. n. rétboronát. Ezeknek alkalmazásával előmozdítjuk a levegőnek a talajba való jutását, a talajnak légjárhatóságát, mely körülmény a réti növényzetnek a mohoktól s hogy megsérti a növényzet gyökértörzsét, miáltal erőteljesebb fejlődésre serkentetik.

Ha a tél folyamán vastag hólepel rakodik le a rétre, s ennek elolvadásától származó víz a rétterület egyes pontjait ellepve, gondoskodjunk a hóvíz mielőbbi elvezetéséről is, mert az hűtő hatása által ártalmára lehet a növényzetnek.

Egyes esztendőkből nem ritka jelenség a vakand turásoknak nagy száma. Ne hagyjuk meg ezeket a részen, mert a kaszálásnál gyűlik meg velük a bajunk; ugyancsak ez okból lesz tanácsos az esetleges mélyedéseket, gödröcskéket is kitölteni.

Egy soha el nem mulasztható feladatunkat kell, hogy képezzük, a növényi tápanyagoknak visszapótlása, vagyis a trágyázás. Ne gondoljuk azt, hogy e réti növényzet ép gy táplálkozik a talajból, mint minden szántóföldi növény s így igen természetes, hogy a tápanyagok visszapótlása ép egy szükségessé válik a réten, mint a szántóföldön, sőt ha meggondoljuk azt, hogy a szántóföldön a folytonos szántásokkal szintén hozzájárulunk a tápanyagképződéshez, úgy beláthatjuk, hogy miután a réten e munkálatok elmaradnak a trágyázás keresztülvitele még fokozottabb mértékben nyilvánul.

A különböző tápanyagok közül egyrészt a komposzt, másrészt és különösen a műtrágyák jöhetnek figyelembe. Utóbbiak használatosságát nagyban előmozdítja könnyenkezelhetősége és gyors hatása.

A műtrágyák közül a káldus kaint s a foszforsavdus szuperfoszfát eredményeznek oly termést, hogy takarmány vásárlásra normális viszonyok között nem leszünk rászorulva.

Katonai pót-lóvásár. A m. kir. debreczeni 2. honvéd huszár ezred pótlovazó bizottsága Nagyváradon, a lóvásár-téren f. é. január hó 25-én pótlovásárt fog tartani, melyen a katonai czélokra alkalmas lovak közvetítők kizárásával fognak megfelelő becsárban megvásároltatni. Erről az érdekeltektől gazdaközönséget oly hozzáadással értesitem, hogy ezen lóvásárnál a közös hadsereg részéről tartani szokott lóvásárokról vonatkozó feltételek fognak irányadóul szolgálni. Nagyváradon, 1899, január 3-án. *Darvassy Lajos*, tanácsos.

Reich Jenő Társas

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, január 7.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	— — — — —	9.60
Uj tengeri	— — — — —	4.91
Rozs ősze	— — — — —	8.22
Zab ősze	— — — — —	5.80
Tengeri augusztusra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, január 7.

Az irányzat gyenge

Oszták hitel	— — — — —	361.—
Magyar hitel	— — — — —	390.75
Allamvasut	— — — — —	363.—
Rimamurányi	— — — — —	228.—
Magyar jelzálog	— — — — —	293.80
Salgótarjáni	— — — — —	604.—
Wagon-kölesön	— — — — —	282.25
Villamos vasut	— — — — —	279.50
Magyar leszámítoló	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	866.50
Kereskedelmi	— — — — —	1011.50
Déli vasut	— — — — —	78.—

B é c s, január 7.

Az irányzat nyugodt

Oszt. hitel	— — — — —	363.78
Magyar hitel	— — — — —	392.—
Allamvasut	— — — — —	364.1/2
Birodalmi márka	— — — — —	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. január 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	120.25
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.80
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,70%	— — — — —	119.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,10%	— — — — —	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	96.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.50
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	— — — — —	97.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesön	— — — — —	153.—
Tiszabályaioi és szegedi sorsjegyek kölesön	— — — — —	138.—
Oszták járdék papírban	— — — — —	101.50
Oszták járdék ezüstben	— — — — —	101.30
Oszták korona járdék	— — — — —	101.75
Oszták magyar bankrészevény	— — — — —	935.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	335.—
Oszták hitelintézeti részevény	— — — — —	360.50
Oszták-magyar államvasuti részevény	— — — — —	363.60
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — — —	363.20
Német birodalmi márka	— — — — —	58.90
London vista	— — — — —	120.45
Párisi vista	— — — — —	4.77
20 márkás arany	— — — — —	11.79

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Megy a halász! Nem megy, hanem belé fult a Balatonba, ami alatt a papirkosarat tessék érteni. Kiküldtük a morgne ba egyik riporterünket s midőn ő meglátta a két hullát, a vizbefult ifjut és a szivrepedt leányt, szemfedél gyanánt rájuk borította minden bajuk okozóját a verset és így egyszerre lett eltemetve mind a három. Béke lengjen az ön — tolla felett.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Földbérlet.

Az új-palotai róm. kath. egyház tulajdonát képező, Körös-Tarján község határában, a harsányi út mentén, a **Gugyori csárda** mellett fekvő **234 hold** (1200 □ öles) **szántóföld 1899. márczius 1-től több évre haszonbérbe kiadó.**

A feltételek iránt értekezhetni az **új-palotai róm. kath. plebánia hivatalban**, a hová az ajánlatok is folyó **január hó 31-ig** benyújthatók.

12237/898 tkv.

Árverés hirdetményi kivonat.

A nagyváradi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Fodor József végrehajthatónak Lovas Miklós és neje Csomós Mária m.-keresztesi lakosok elleni végrehajtási ügyében. **Első sorban** a mező-keresztesi 168. sz. tjkben A. I. 11—19 sor 956/a, 1506/a, 2200/10—a, 2573/a, 3272/a, 4003/a, 4838/a, 3783/a. és 1651/a hr. számok alatt Csomós Mária, Lovas Miklósné tulajdonául bejegyzett ingatlanokra **603 forint** kikiáltási árban. **Másodszorban** ugyanezen tjknyvben A + 1 sor szám alatt ugyancsak Csomós Mária, Lovas Miklósné tulajdonául bejegyzett a m.-keresztesi 485 sz. tjkv. A. lapján bevezetett közös legelőből járó kettő/2212 rész ingatlanra 90 forint kikiáltási árban. **Harmadsorban** a mező-keresztesi 818. sz. tjkben A. I. 1—5 sor 695. 945. 1980. 2691 és 4061. hrsz. alatt Lovas Miklós és neje Csomós Mária tulajdonául bejegyzett ingatlanokra 441 frt kikiáltási árban. **Negyedsorban** ugyanezen tjkben A + 1 sorsz. alatt ugyancsak Lovas Miklós és neje Csomós Mária tulajdonául bejegyzett négy/2212 rész legelő illetőségre 90 forint kikiáltási árban. **Ötödsorban** a m.-keresztesi 906. sz. tjkben A. I. 1—3. sor 176 és 4791 hrsz. alatt Lovas Miklós tulajdonául bejegyzett beltelkes ház és szántóból álló ingatlanra 243 forint kikiáltási árban. **Hatodszorban** a m.-keresztesi 1076 sz. tjkben A + 1 sor 3782 hrsz. a. Lovas Miklós és neje Csomós Mária tulajdonául bejegyzett ingatlanra 41 forint kikiáltási árban a végrehajtási árverést az 1881. LX. t. cz. 146 §-a alapján elrendeli és annak foganatosítására határidőül: **1899. évi február hó 9-ik napjának reggeli 9 óráját** Mező-Keresztes község házához ezennel kitézi.

Az árverésre kitétt ingatlanok szükség esetén a kikiáltási arakon alul is elfognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál és Mező-Keresztes község előjáróságánál tekintethetők meg.

Kelt Nagyváradon, a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1898. nov. 6-án.

Kiss András,
kir. tvszéki bíró.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
IV-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1899. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1901. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő.** A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, a mennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 4% részét 6%-os kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének megkönnyítése céljából a szövetkezet a postatakarékpénztárnál számlát nyitattatott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1899. január 3-tól kezdődő 4-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent-László-tér, Kovács-féle ház) **mielőbb** beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1898. november hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
igazgatósága.

A IV-ik évtársulat befizetési napjai:

Kedd délután — — — 3—5-ig.
szombat délután — — 3—5-ig.

A szövetkezetnek eddig mintegy 1500 tagja van, több mint
25.000 üzletrészzel.

Köszönetnyilvánítás.

Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ő eszászári és kikiáltási Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpall belölt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznel s aztán küldjék ide. Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

K R A H I, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja: Tisztelt Doktor ur! Az asbestbetűtű cipők különösképpen bizonyultak, szilárdan és puhán járók; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — többjóm semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő híve: WEKERLE SÁNDOR.

Nincs többé lábfájás

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől. Sem tyúkszem, sem izzados láb, sem bőrkeményedés, sem lábdagánat, sem lábégés. Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Hőgyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el. Kettős vastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele. Az Asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Vizonteladónak megfelelő árengedmény.

Általános Asbestáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.

136 25-50

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik közvényűnél, csúsznál, tagzsárgatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésre is mindig egyaránt rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyáktoria Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekenként árban májdnem minden gyógyszertárban, készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Beviszárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisbörötékű utánzat van forgalomban. Mi nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vedjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kiténtetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos acézből és a többi részei alpacéből vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálman-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.